

Rómsky jazyk a literatúra

Obsah

Rómsky jazyk a literatúra	2
Charakteristika predmetu	2
Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu rómsky jazyk a literatúra pre 1. cyklus.....	3
Ciele vzdelávania pre 1. cyklus	3
Komunikačná interakcia	4
Hovorená produkcia ¹	8
Písaná produkcia.....	11
Vecná recepcia.....	15
Zážitková recepcia	18
Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu rómsky jazyk a literatúra pre 2. cyklus.....	23
Ciele vzdelávania pre 2. cyklus	23
Komunikačná interakcia	24
Hovorená produkcia ⁴	28
Písaná produkcia.....	32
Vecná recepcia.....	38
Zážitková recepcia	43
Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu rómsky jazyk a literatúra pre 3. cyklus.....	48
Ciele vzdelávania pre 3. cyklus	48
Komunikačná interakcia	49
Hovorená produkcia ⁵	54
Písaná produkcia.....	58
Vecná recepcia.....	65
Zážitková recepcia	71

Rómsky jazyk a literatúra

Charakteristika predmetu

Rómsky jazyk a literatúra má v systéme vzdelávania špecifické postavenie. V prvom vzdelávacom cykle je primárnym cieľom rómčiny ako materinského jazyka upevňovať a rozvíjať komunikačné zručnosti zo slovenčiny. Pomôže to zvýšiť školskú úspešnosť žiakov z rómskej komunity, pre ktorých je rómčina materinským jazykom, a tiež zlepšiť sociálnu klímu medzi žiakmi v triede a škole. V druhom a treťom vzdelávacom cykle prostredníctvom rôznych príbehov, textov a rozprávok všetci žiaci v triede spoznávajú rómčinu, rôzne jazykové variety rómčiny, získavajú základné informácie o histórii Rómov, rómskej kultúre a tradíciách. Jazykový systém vychádza zo štandardizovanej rómčiny z roku 2008, ktorou komunikuje väčšina rómskeho obyvateľstva na Slovensku. Predmet rozvíja interkultúrne kompetencie, vzájomné porozumenie medzi žiakmi. Vyučovanie predmetu je zamerané na používanie rómčiny v každodenných komunikačných situáciách. Vzdelávacie štandardy (výkonové a obsahové) sú členené podľa piatich základných obsahových komponentov jazyka a literatúry (*komunikačná interakcia, hovorená produkcia, písaná produkcia, vecná recepcia, zážitková recepcia*). Súčasťou všetkých komponentov sú tematické okruhy, ktoré tvoria obsahový základ na tvorbu ústnych a písaných textov.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu rómsky jazyk a literatúra pre 1. cyklus

Hlavným cieľom 1. cyklu je vytváranie základov čitateľskej a pisateľskej gramotnosti. Zámerom je pomocou všetkých dostupných prostriedkov utvárať čitateľské a pisateľské návyky žiaka a formovať ho ako čitateľa a pisateľa.

Ciele vzdelávania pre 1. cyklus

1. Vzbudiť záujem o rómsku literatúru a kultúru prostredníctvom rómskeho jazyka.
2. viesť jednoduchý a primeraný dialóg vo vzťahu ku komunikačnému partnerovi.
3. Vyjadriť myšlienky v súvislom hovorenom prejave.
4. Osvojiť si základné pravidlá rómskeho pravopisu.
5. Písať čitateľným rukopisom a uplatniť pri písaní rómsky pravopis.
6. Vytvoriť primeraný písaný a obrazovo-písaný text.
7. Počúvať a čítať primerané vecné texty.
8. Orientovať sa v nesúvislých a obrazovo-písaných textoch.
9. Počúvať a čítať primerané literárne texty, interpretovať ich obsah.
10. Identifikovať v texte explicitné informácie a vyvodiť z textu základné implicitné významy.
11. Klásť otázky zamerané na obsah textu a na porozumenie textu.
12. Vyjadriť pomocou verbálnych a neverbálnych prostriedkov predstavu o sebe a svoje prežívanie okolitého sveta.
13. Použiť pri porozumení a tvorení textu primeranú slovnú zásobu a znalosti o vetných štruktúrach.

Komunikačná interakcia

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Pozdraviť sa, predstaviť sa a primerane osloviť komunikačného partnera.	Používať jednoduché pozdravy, predstaviť sa, povedať základné informácie o sebe.
Poďakovať a ospravedlniť sa primerane adresátovi a prostrediu.	Poďakovať, vyjadriť prosbu, pranie, súhlas, nesúhlas, vyjadriť svoje potreby a pocity.
Predniesť blahoželanie, vinš ku kalendárnej príležitosti.	
Rozlíšiť tykanie a vykanie podľa vzťahu ku komunikačnému partnerovi.	
Dokáže viesť jednoduchý dialóg.	
Klást otázky a odpovedať na ne vecne a jazykovo primerane.	Rozumieť jednoduchým otázkam, príkazom, pokynom a primerane na ne reagovať.
Počúvať partnera v dialógu, primerane reagovať na jeho repliky.	
Sústrediť sa na počúvaný text a porozumieť verbálnym aj neverbálnym prejavom.	
Osvojiť si spôsoby komunikácie podporujúce budovanie zdravých a bezpečných vzťahov.	
Sformulovať prosbu, pranie, súhlas a nesúhlas.	Používať jednoduché pozdravy, predstaviť sa, povedať základné informácie o sebe.
Požiadat' o informáciu a na požiadanie primeranú informáciu poskytnúť.	
Pri komunikačnej interakcii rozoznať typy médií (tlačené, rozhlasové, televízne, internetové).	
Si uvedomiť zásady kultúry správania sa na sociálnych sieťach v každodennej komunikácii.	
Primerane zdôvodniť svoje konanie v každodennej komunikácii v škole a v rodine.	

Vyjadriť potreby a pocity jazykovo a sociálne primeraným spôsobom.	
Spolupracovať pri riešení úloh vo dvojiciach alebo v skupinách.	
Primerane opísať znaky spoločenstva, ktoré utvára jeho skupinovú identitu.	
Jednoducho opísať významné prvky vo svojom okolí a vyjadriť k nim svoj pozitívny či negatívny vzťah (napr. prírodné prvky).	
Jednoducho vyjadriť, čo sa mu v prírode, v okolí školy a jeho domova páči a nepáči, čo by chcel zmeniť a prečo.	
Primerane v diskusii opísať zmeny v prírode počas roka.	
Primerane pochopiť zásady správania sa v prírode na základe jednoduchých komunikačných situácií.	
Primerane identifikovať svoje potreby, pochopiť potreby iných a toho, čo je to hodnotový svet.	
Primerane vysvetliť v dialógu význam práce pre človeka.	

Komunikačné zvyklosti

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozlišovanie a správne používanie pozdravov, predstavenia sa, oslovenia .	Používanie pozdravov v známom komunikačnom prostredí, formulovanie predstavenia sa , sformulovanie základných informácií o sebe .
Rozlišovanie tykania/vykania vo verejnom a v súkromnom komunikačnom prostredí.	
Formulovanie ústneho poďakovania a ospravedlnenia .	Formulovanie poďakovania, prosby, priania, súhlasu, nesúhlasu .

Komunikačné zámery a ich vyjadrenie

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Formulovanie zisťovacích a doplňovacích otázok.	Formulovanie jednoduchých otázok .
Formulovanie prosby, priania, súhlasu a nesúhlasu .	Formulovanie poďakovania, prosby, priania, súhlasu, nesúhlasu , vyjadrenie svojich pocitov a potrieb .
Formulovanie jednoduchého zdôvodnenia istého javu alebo vlastného konania.	

Dialogická komunikácia a kooperácia

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Realizácia detskej hry so slovným/dialogickým prejavom.	
Kladenie jednoduchých otázok a premýšľanie o aktuálnych témach a problémoch.	
Vyjadrenie pocitov k prvkom, ktoré sa nachádzajú doma či v prírode.	
Nácvik jednoduchého dialógu vo dvojici na témy, ktoré sú žiakom blízke (napr. striedanie dňa a noci, striedanie ročných období).	Za pomoci učiteľa príprava jednoduchého dialógu: klásť otázky a formulovať odpovede .
Rozprávanie o vlastnej rodine, komunite, zdieľanie zážitkov a skúseností vlastného jedinečného života (rodinné rituály, tradície, zvyklosti).	
Kladenie otázok a formulovanie odpovedí, pravidelné striedanie replík oboch komunikačných partnerov.	
Priamy dialóg a sprostredkovaný dialóg (telefonický alebo prostredníctvom mobilnej aplikácie).	

Rozhovor vo dvojiciach alebo v skupinách pri riešení úloh (napr. ako aplikovať zásady správania sa v prírode).	
Určenie si pravidiel komunikácie, základné pravidlá párového a skupinového dialógu.	
Identifikovanie a rozlišovanie rešpektujúcej a ubližujúcej verbálnej a neverbálnej komunikácie .	
Spoločné sledovanie rovnakého výstupu v jednotlivých typoch médií a diskusia o rozdieloch.	
Vymenovanie základných prejavov kultúrneho a rešpektujúceho správania sa v online priestore.	

Komunikačné prostriedky a pravidlá

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom zaujímavých tém dialógu.	Rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom dialógu.
Používanie jazykových prostriedkov pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov (slovné spojenia a jednoduché súvetia).	Za pomoci učiteľa formulovanie slovných spojení a jednoduchých viet .
Rozlišovanie melódie viet podľa komunikačného zámeru.	
Funkčné používanie pohybových prostriedkov počas dialógu.	
Uplatňovanie pravidiel správnej výslovnosti (správna výslovnosť neznelých aspirátov: čh, kh, ph, th)	

Hovorená produkcia¹

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Predniesť detskú riekanku, vinš, hádanku, miestnu ľudovú pieseň, detskú pieseň.	
Ústne reprodukovať prečítaný alebo počutý text a zhrnúť kľúčové informácie.	
Sformulovať jednoduchú informáciu a vyjadriť v nej podstatné fakty (kto, čo, kde, kedy).	
Vyrozprávať príbeh na základe vlastnej skúsenosti alebo zážitku.	Vyrozprávať jednoduchý príbeh z vlastnej skúsenosti.
Opísať opakujúce sa deje (pracovné činnosti) a vystihnúť ich hlavné znaky.	
Predniesť jednoduchý príležitostný rečnícky prejav (privítanie, blahoželenie a pod.).	
Pomocou učiteľa korigovať nepresnosti alebo nejasnosti vo svojom ústnom vyjadrení.	
Pozorne počúvať hovorené prejavy iných a klásť k nim jednoduché otázky.	Počúvať krátke hovorené prejavy iných a jednoducho na ne reagovať ¹ .
Používať pri tvorení hovoreného textu slovnú zásobu a druhy viet podľa komunikačného zámeru.	Používať slová a slovné spojenia v jednoduchých komunikačných situáciách a príprava odpovedí za pomoci učiteľa.
Uplatniť v hovorenom prejave zrozumiteľnú artikuláciu a spisovnú výslovnosť pri neznelých aspirátoch (čh, kh, ph, th)	Správne artikulovať a používať aspiráty podľa individuálnych schopností.

Príprava a prednes hovoreného prejavu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Výber témy hovoreného prejavu s pomocou učiteľa alebo samostatne.	Výber témy a prednes hovoreného prejavu s pomocou učiteľa.
Zhromažďovanie kľúčovej slovnej zásoby a kľúčových informácií na rozvíjanie témy.	
Rozvíjanie témy podľa komunikačného zámeru: informácia, rozprávanie, opis.	Rozvíjanie témy podľa komunikačného zámeru s pomocou učiteľa: informácia, rozprávanie, opis.
Členenie textu, využitie obrázkovej alebo slovnej osnovy.	
Artikulačné a výslovnostné cvičenia, cvičenia na moduláciu hlasu a na situačne vhodné používanie mimiky a gest.	
Prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy alebo školy.	

Aktívne počúvanie

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Úprava nepresností a nejasností v ústnom vyjadrení pomocou učiteľa alebo spolužiakov.	
Pozorné počúvanie hovoreného prejavu spolužiakov a iných hovoriacich.	Pozorné počúvanie a porozumenie hovoreného prejavu spolužiakov a iných hovoriacich.
Kladenie otázok k obsahu počúvaného textu, vyslovovanie predpokladov.	Kladenie jednoduchých otázok k obsahu počúvaného textu za pomoci učiteľa.
Formulovanie odpovedí na položené jednoduché otázky.	Formulovanie jednoduchých odpovedí na položené jednoduché otázky.
Formulovanie jednoduchých viet vyjadrujúcich podstatné fakty o rodine, škole, spolužiakoch, učiteľoch.	Príprava jednoduchých viet za pomoci učiteľa.

Žánre hovoreného textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vyjadrenie kľúčových informácií v informačnom texte: oznam, správa .	Jednoduchá informácia, rozprávanie a opis .
Jednoduché rozprávanie príbehu o vlastnej rodine, triede.	
Uplatnenie časovej následnosti a príčinnodôsledkových vzťahov v rozprávacom texte.	
Jednoduchý opisný text na základe vlastného pozorovania, čo robia doma.	
Jednoduchý príležitostný rečnícky prejav: nácvik ústneho pozvania, privítania, blahoželaní a ľudového vinša (Vianoce, Nový rok, Veľká noc).	
Jednoduchý rečnícky prejav pred rodičmi, čo robia v škole.	
Jednoduchý rečnícky prejav pred učiteľmi, čo robia doma.	

Komunikačné prostriedky a pravidlá

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vyjadrovanie myšlienok v ucelených vetách a jednoduchých súvetiach.	Vyjadrovanie vlastných myšlienok za pomoci učiteľa v jednoduchých vetách, vetných spojeniach a súvetiach.
Používanie viet s rôznymi komunikačnými zámermi: oznámenie, výzva (rozkaz, prosba), prianie, súhlas, nesúhlas .	Vyjadrenie kľúčových informácií z jednoduchých oznamov, rozprávania a opisov za pomoci učiteľa a pomocou podporných otázok.
Vyjadrovanie vzťahu k pomenúvaným javom prostredníctvom expresívnych výrazov alebo jednoduchých frazém .	
Uplatňovanie jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte: významové okruhy slov,	

slovo tvorne súvisiace slová, slová s podobným a opačným významom , nadradené a podradené slová.	
Uplatňovanie melódie, významovej pauzy a tempa prejavu podľa obsahu a komunikačného zámeru textu.	
Uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (správna výslovnosť neznělých aspirátov: čh, kh, ph, th).	

Písaná produkcia

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Pomenovať rozdiely rómskej a slovenskej abecedy.	
Tvoriť súvislý písaný text a tvoriť obrazovo-písaný text na tému blízku jeho životnej a jazykovej skúsenosti.	Písať tlačené a písané písmená, spájať hlásky, slabiky do slov, spájať slová do viet, pripraviť jednoduchý písaný text za pomoci učiteľa ¹ .
Primerane korigovať vlastný písaný text po obsahovej stránke.	
Písomne sformulovať jednoduchú informáciu a vyjadriť v nej základné fakty (kto, čo, kde, kedy).	
Napísať príbeh, vlastnú skúsenosť alebo zážitok a uplatňovať pri tom časovú následnosť a príčinnno-dôsledkové vzťahy.	
Použiť pri tvorení písaného textu primeranú slovnú zásobu a druhy viet podľa komunikačného zámeru.	
Primerane uplatniť v písomnom prejave rómsky pravopis.	

Použití jednoduché digitální technologie a nástroje na komunikaci.	
--	--

Elementárne písanie

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Precvičovanie prípravných (predpisateľských) cvikov, percepčno-motorické zručnosti pri písaní.	
Spájanie písmen do slov.	Písať tlačené a písané písmená , spájať hlásky, slabiky do slov, spájať slová do viet, pripraviť jednoduchý písaný text za pomoci učiteľa.
Písanie malých a veľkých písmen rómskej a slovenskej abecedy.	
Písanie slov, odpis písaného textu, prepis tlačeného textu, písanie podľa diktovania.	
Písomné vyjadrovanie vlastných myšlienok.	

Proces tvorenia textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Výber témy písaného textu pomocou učiteľa alebo samostatne.	Výber témy písaného textu za pomoci učiteľa.
Rozvíjanie témy podľa komunikačného/autorského zámeru: informácia, rozprávanie, opis, voľné písanie.	
Využívanie základných spôsobov zhromažďovania myšlienok k téme.	
Výber vhodných slov, slovných spojení a vetných celkov podľa komunikačného/autorského zámeru.	Výber vhodných slov, slovných spojení a vetných celkov .

Využívanie obrázkovej alebo slovnej osnovy pri členení textu.	Využívanie obrázkovej alebo slovnej osnovy pri členení textu.
Tvorenie konceptu textu a jeho úprava pomocou učiteľa alebo prostredníctvom kontrolných otázok.	
Vytvorenie jednoduchej a zrozumiteľnej správy v digitálnom prostredí.	
Prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy alebo školy.	Prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy za pomoci učiteľa.

Žánre písaného textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Tvorenie primeraných žánrov písaného alebo obrazovo-písaného textu.	Príprava primeraných žánrov písaného alebo obrazovo-písaného textu.
Vyjadrenie kľúčových informácií v informačnom texte – oznam, správa (kto, čo, kde, kedy).	Vyjadrenie kľúčových informácií z rozprávania a opisu .
Jednoduché písomné rozprávanie (písomné vyjadrenie prežitej udalosti, zážitku, vymyslený príbeh).	
Uplatnenie časovej následnosti a príčinnodôsledkových vzťahov v rozprávacom texte.	
Tvorenie jednoduchého opisného textu (konkrétny predmet alebo blízka osoba).	
Jednoduché techniky tvorivého písania.	
Vyjadrenie postupnosti opakovaných dejov pri opise pracovnej činnosti.	

Komunikačné prostriedky a pravidlá

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vyjadrovanie myšlienok v ucelených vetách a jednoduchých súvetiach.	Vyjadrovanie myšlienok v ucelených vetách.

Používanie základných prostriedkov pri nadväzovaní viet v texte (doslovné opakovanie, synonymá, zámená, rovnaký tvar slovesa).	
Používanie slovných druhov v texte na vyjadrovanie rôznych významov.	Používanie slovných druhov v texte.
Aktivovanie a rozširovanie slovnej zásoby podľa témy produkovaného textu.	Rozširovanie slovnej zásoby podľa témy produkovaného textu za pomoci učiteľa.
Uplatňovanie jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte: významové okruhy slov, slovotvorne súvisiace slová, slová s podobným a opačným významom.	
Vyjadrovanie vzťahu k pomenúvaným javom prostredníctvom expresívnych výrazov alebo jednoduchých frazém (frazeologické prirovnania a pod.).	

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Fonematický pravopis: delenie hlások na samohlásky a spoluhlásky (tvrdé, mäkké) ako východisko uplatňovania fonematického pravopisu; pravopis i po mäkkých spoluhláskach đ, ʦ, ɲ, l [dʻives], nepísanie y po tvrdých spoluhláskach, ale len výslovnosť tvrdého y po tvrdých spoluhláskach d, t, n, l [dilos]; slabičný pravopis [dʻi, tʻi, ɲi, li, dʻe, tʻe, ɲe, lʻe], dvojzložkové písmená (ch, dz, dž), aspiráty [čh, kh, th, ph]	
Sémantický pravopis: písanie veľkého písmena na začiatku vety, rozlišovanie pravopisu všeobecných a vlastných	<i>Sémantický pravopis:</i> písanie veľkého písmena na začiatku vety, rozlišovanie pravopisu všeobecných a vlastných

podstatných mien, rozlišovanie rodu podľa členov o (mužský rod), e (ženský rod) – sg.; pravidlo určovania člena o pri oboch rodoch – pl.	podstatných mien, rozlišovanie rodu podľa členov o (mužský rod), e (ženský rod) – sg., pravidlo určovania člena o pri oboch rodoch – pl.
Etymologický pravopis: písanie pôvodných a prevzatých slov.	<i>Etymologický pravopis:</i> písanie pôvodných a prevzatých slov za pomoci učiteľa.
Morfematický pravopis: jednotné písanie morféme (na rozdiel od zmien vo výslovnosti paralelných znelých a neznelých spoluhlások, gad [gat] – gada).	
Interpunkčný pravopis: interpunkčné znamienka; použitie spojovníka pri delení slov na konci riadka.	<i>Interpunkčný pravopis:</i> interpunkčné znamienka, použitie spojovníka pri delení slov na konci riadka za pomoci učiteľa.

Vecná recepcia

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozoznať slová a vety v počúvanom texte.	
Porozumieť explicitným významom a vyvodiť základné implicitné významy z počúvaného vecného textu, dokáže získané informácie stručne zhrnúť.	
Rozoznať slová a vety v čítanom texte.	
Čítať plynulo a správne, nahlas a potichu.	Čítať správne, využívať primeranú slovnú zásobu na porozumenie textu.
Porozumieť explicitným významom čítaného vecného textu.	
Nájsť v texte kľúčové slová a jednoduchým spôsobom ich zaznamenať.	
Vyvodiť pomocou ústnych a jednoduchých písomných otázok základné implicitné	Sformulovať jednoduchú informáciu a vyjadriť v nej základné fakty za pomoci učiteľa.

významy z čítaného vecného textu, získané informácie stručne zhrnúť.	
Kontrolovať, či textom rozumie, dokáže identifikovať neznáme slová a komunikuje prípadné neporozumenie.	
Rozlíšiť medzi informačným, opisným a slohovým postupom a určiť ich funkciu.	
Rozlíšiť pri počúvaní a čítaní textu komunikačný zámer výpovede (oznámenie, otázka, výzva, pranie).	
Porozumieť významu obrázkov a ilustrácií pre lepšie pochopenie textu.	
Reprodukovať text vlastnými slovami a zhrnúť kľúčové informácie.	Reprodukovať jednoduché a krátke príbehy pomocou podporných otázok.

Elementárne čítanie

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Poznávanie písmen, upevňovanie korešpondencie hlásky a písmena.	
Syntéza hlások a písmen do slabík a slov.	
Nácvik čítania slabík, slov, viet a krátkych textov.	Nácvik čítania slabík, slov, viet a krátkych textov.
Oprava vlastných chýb pri čítaní.	Oprava vlastných chýb pri čítaní za pomoci učiteľa.
Uplatnenie splyvavej výslovnosti, správneho čítania a vyslovovania aspirátov, významovej pauzy, melódie a tempa reči pri hlasnom čítaní.	

Porozumenie textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vytváranie predstáv o obsahu textu na základe ilustrácie, obrazového materiálu.	

Identifikovanie kľúčových slov v rómskom texte a ich jednoduché zaznamenanie.	Identifikovanie kľúčových slov v texte.
Porozumenie doslovného (explicitného) významu rómskeho textu a jeho reprodukcia.	
Prerozprávanie vlastnými slovami počúvaný rómsky text.	Prerozprávanie počúvaného textu vlastnými slovami.
Identifikovanie základnej myšlienky rómskeho textu a jej rozvinutie.	Identifikovanie základnej myšlienky textu za pomoci učiteľa.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Kladenie otázok na porozumenie, poskytovanie spätnej väzby na správnosť odpovedí, zdôvodňovanie správnosti a nesprávnosti odpovedí.	
Pomenovanie neznámych pojmov.	Pomenovanie neznámych pojmov.
Identifikácia informačného, opisného a rozprávacieho slohového primeraného rómskeho textu a určenie ich účelu.	Za pomoci učiteľa identifikovať informačný, opisný a rozprávací slohový postup .
Podporovanie sebavedomého čitateľa/poslucháča schopného posúdiť a ovplyvniť výsledok svojho čítania/počúvania vlastným úsilím, s pomocou a v komunikácii s druhými.	

Žánre jednoduchého vecného textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porozumenie dejovej postupnosti, konania postáv a sprostredkovanej skúsenosti v rozprávacom texte: rozprávanie prežitej skúsenosti, reálny alebo vymyslený príbeh.	Porozumenie deja, identifikovať hlavné postavy a ich konanie.
Porozumenie postupnosti dejov v opise pracovného postupu.	

Identifikovanie hlavných znakov opisovaného objektu.	
--	--

Komunikačné prostriedky a pravidlá

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Pozorovanie písaného a hovoreného textu a používanie interpunkčných znamienok v písanom texte.	
Úvod do poznávania slovných druhov: prvotná predstava o význame a využití slovných druhov v texte.	
Pojem časovanie a tvary slovesa v jednotlivých osobách, rozlišovanie tvarov slovesa v texte.	
Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.	Rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien.
Vyvodzovanie významov slov z textu: neznáme slová, viacvýznamové slová, expresívne výrazy, frazeologické prirovnania, zdobneniny a iné jednoduché frazémy.	Za pomoci učiteľa identifikovať neznáme slová v texte a vysvetliť ich.
Pozorovanie lexikálnych vzťahov v texte (slová s podobným a opačným významom).	
Pozorovanie slovotvorne súvisiacich slov v texte, rozhovor o ich významovom vzťahu.	

Zážitková recepcia

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Vyjadriť svoj estetický zážitok z vekovo primeraných literárnych textov na základe ich porozumenia a jednoduchej interpretácie.	
Vyjadriť vzťah ilustrácie k literárnemu textu a nájsť súvislosť s obsahom textu.	

Vyjadriť pocity z literárneho textu verbálnym aj neverbálnym spôsobom.	
Uviesť príklady a predviesť základné ľudové slovesné útvary.	
Vymenovať niektoré literárne diela (rómske riekanky, básne, rozprávky, legendy).	Pochopiť význam pojmov: rozprávka, riekanka, báseň, pieseň.
Vyjadriť hlavnú postavu a dej v rozprávkach, príbehoch.	
Využiť skúsenosti z vlastných rodinných príbehov, prípadne obľúbených literárnych obsahov.	
Jednoducho reprodukovat obsah prečítaného textu.	
Vyjadriť sa k téme literárnych textov, jednoduchej obraznosti a explicitným odkazom literárneho textu v kontexte vlastných skúseností.	
Podeliť sa o estetickú skúsenosť a potešenie z individuálnej recepcie literárneho textu s ostatnými a veku primerane vyjadriť svoj postoj k zobrazovanému správaniu postáv.	
Zaujať postoj k zobrazenému správaniu postáv a ich činom.	
Využiť estetickú skúsenosť z literárneho textu vo vlastných komunikačných a tvorivých aktivitách.	

Čítanie s porozumením

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Osvojovanie si rómskych riekaniek a básní.	Osvojovanie si riekaniek a básní .
Oboznamovanie sa s rómskymi rozprávkami, básňami a legendami, rozpoznávanie hlavných postáv.	Oboznamovanie sa s rómskymi rozprávkami, básňami a legendami, rozpoznávanie hlavných postáv .

Rozoznávanie slov a viet v počúvanom aj čítanom rómskom texte a uvedenie si, že na seba nadväzujú, tvoria celok, text.	
Predvídanie z počutého alebo prečítaného rómskeho textu.	
Odlíšenie textu od ilustrácie, poézie od prózy.	
Domýšľanie jednoduchého príbehu podľa ilustrácie, čítanie ilustrácie.	Domýšľanie jednoduchého príbehu podľa ilustrácie, čítanie, prerozprávanie ilustrácie.
Prerozprávanie obsahu čítaného alebo počúvaného rómskeho textu s pomocnými otázkami a nápovedami učiteľa.	Prerozprávanie obsahu čítaného alebo počúvaného textu s pomocnými otázkami a za pomoci učiteľa.
Prerozprávanie základnej dejovej línie rómskych básni, rozprávok a legiend.	
Porozumenie významu neznámych slov, slovných spojení a umeleckých jazykových prostriedkov z kontextu.	
Vyjadrenie pochopenia rozdielu medzi reálnym a imaginárnym svetom, uvádzanie príkladov na využitie fantázie.	Vyjadrenie pochopenia rozdielu medzi reálnym a imaginárnym svetom za pomoci učiteľa.

Čítanie pre zážitok

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vyjadrovanie a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z rómskeho textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom.	Vyjadrovanie a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom.
Vyjadrovanie postoja k prečítanému alebo počutému rómskemu textu.	
Stvárnenie obsahu textu hravými formami vyučovania prostredníctvom rôznych techník a štruktúrovaných hier (dialóg, skupinové	Stvárnenie obsahu textu hravými formami vyučovania (pohybové, výtvarné a hudobné hry, dramatizácia).

diskusné metódy, pohybové, výtvarné a hudobné hry, dramatizácia).	
Formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počúvaného rómskeho textu.	Formovanie empatie, identity, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počúvaného textu.
Sprostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu (divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel).	
Porozumenie významu autora pre tvorbu textu.	

Samostatný/sebavedomý čitateľ

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Budovanie čitateľského portfólia, vedenie jednoduchých záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch, a to s pomocou učiteľa alebo samostatne.	Budovanie čitateľského portfólia , vedenie jednoduchých záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch, a to s pomocou učiteľa.

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Kladenie otázok na porozumenie, riešenie úloh k textom, prepájanie tém s reálnym životom.	Kladenie vhodných veku primeraných otázok na porozumenie, riešenie úloh k textom , prepájanie tém s reálnym životom za pomoci učiteľa.
Uvedomenie si významu a potreby čítania literárnych textov a hodnotenie vlastných pokrokov v čítaní.	Uvedomenie si významu a potreby čítania literárnych textov a hodnotenie vlastných pokrokov v čítaní.

Tematické okruhy a žánre na výber

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Okruhy pre 1. cyklus: ja a moja rodina, domov a bývanie, moje spoločenstvo – rodná krajina, život v meste a na dedine, život v rómskej komunite, rodina a spoločnosť, základné príbuzenské vzťahy, rodinné zvyky, sviatky a oslavy, voľný čas a záľuby, v škole/v triede, priateľstvo a pomoc iným, príbehy a legendy o dobre a zle, ľudské telo, moja rodina a umenie, starostlivosť o zdravie, význam prírody pre človeka/človek ako súčasť prírody, človek a príroda, príroda a zvieratá, rómske zvyky a tradície, rómske remeslá a povolania, cestovanie a doprava, rómske jedlá a oblečenie, čas, ročné obdobia a počasie.	Okruhy pre 1. cyklus: ja a moja rodina, domov a bývanie, moje spoločenstvo – rodná krajina, život v meste a na dedine, život v rómskej komunite, rodina a spoločnosť, základné príbuzenské vzťahy, rodinné zvyky, sviatky a oslavy, voľný čas a záľuby, v škole/v triede, priateľstvo a pomoc iným, príbehy a legendy o dobre a zle, ľudské telo, moja rodina a umenie, starostlivosť o zdravie, význam prírody pre človeka/človek ako súčasť prírody, človek a príroda, príroda a zvieratá, rómske zvyky a tradície, rómske remeslá a povolania, cestovanie a doprava, rómske jedlá a oblečenie, čas, ročné obdobia a počasie.
Súčasnú literárnu prozaickú texty, texty z ľudovej slovesnosti, texty reprezentujúce rómsku literatúru na Slovensku.	Súčasnú literárnu prozaickú texty, texty z ľudovej slovesnosti, texty reprezentujúce rómsku literatúru na Slovensku.
Texty na počúvanie: krátke príbehy, rozprávky, legendy, divadelné hry, rozhovory, piesne.	Texty na počúvanie: krátke príbehy, rozprávky, legendy, divadelné hry, rozhovory, piesne.
Texty na čítanie: dialogické texty, ilustrované literárne texty, príbehy zo života Rómov, rozprávky, legendy, príslovia, básne, divadelné hry, zábavné texty, rómske hádanky, vtipy, kvízy, zábavné príbehy, jazykolamy.	Texty na čítanie: dialogické texty, ilustrované literárne texty, príbehy zo života Rómov, rozprávky, legendy, príslovia, básne, divadelné hry, zábavné texty, rómske hádanky, vtipy, kvízy, zábavné príbehy, jazykolamy.

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu rómsky jazyk a literatúra pre 2. cyklus

Hlavným cieľom 2. cyklu je rozvíjanie gramotnosti v prepojení s obsahmi ostatných vzdelávacích oblastí a s dôrazom na mnohoraké využívanie čítania a písania v rôznych kontextoch. Súčasťou rozvíjania gramotnosti je osvojovanie stratégií práce s textom a nadobúdanie skúseností s vlastným premýšľaním o procese čítania a písania. Dôležité je aj rozvíjanie schopnosti rozlišovať medzi faktami a domnienkami, formulovať vlastný názor a podopierať ho argumentmi.

Ciele vzdelávania pre 2. cyklus

1. viesť dialóg v súkromnom a verejnom prostredí vecne a sociálne primeraným spôsobom.
2. Prekonávať komunikačné a etnické bariéry, a tak prispievať k zvýšeniu mobility žiaka v jeho osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon aj na trhu práce.
3. Podporovať otvorenejší prístup k potrebe a nutnosti udržiavať, rozvíjať, zveľaďovať a učiť sa rómsky jazyk s cieľom budovania a uchovania rómskej identity.
4. Pripraviť a predniesť primeraný hovorený prejav určený pre verejné komunikačné prostredie.
5. Vytvoriť písaný a obrazovo-písaný rómsky text na vyjadrenie rôznych komunikačných zámerov.
6. Uplatniť pri písaní textov vybrané pravidlá rómskeho pravopisu.
7. Aktívne počúvať a čítať primerané vecné (aj odborné) rómske texty.
8. Identifikovať v texte explicitné informácie, vyvodiť základné a prehlbujúce implicitné významy.
9. Formulovať a klásť otázky zamerané na explicitný a implicitný význam textu.
10. Zhrnúť získané informácie ústne aj písomne.
11. Vyjadrovať vlastný názor a podopierať ho argumentmi.
12. Použiť základné stratégie porozumenia textu a posúdiť mieru vlastného porozumenia.
13. Počúvať a čítať primerané rómske literárne texty, porozumieť implicitným významom a prostriedkom obraznosti.
14. Zdieľať pocity a estetickú skúsenosť z recepcie literárneho textu hovorenou a písanou formou.

15. Vyjadrovať vlastné nápady a návrhy pri tvorení textov, klásť otázky k predloženým návrhom.
16. Použiť pri porozumení a tvorení textu primerané znalosti jazykových prostriedkov, využívať pritom jazykové slovníky.
17. Rešpektovať viacjazyčné prostredie, podporovať spolužiakov s iným materinským jazykom.

Komunikačná interakcia

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Viesť dialóg, primerane formulovať repliky a reagovať na repliky komunikačného partnera.	
Rozlíšiť vedenie dialógu v súkromnom a vo verejnom prostredí.	
Na komunikáciu využívať situačne vhodný komunikačný kanál (pod dohľadom učiteľa alebo iného dospelého).	
Vymenovať typy informačných zdrojov.	
Komunikovať s rešpektom k iným – rozmanitým ľuďom a skupinám.	
Identifikovať prvky bezpečného správania sa k iným ľuďom v online komunikácii.	Sa plynule a zrozumiteľne vyjadrovať, primerane gestikulovať a vyberať vhodný tón komunikácie ³ .
Identifikovať kultúrne prejavy správania na sociálnych sieťach.	
Rozlíšiť vhodné a nevhodné obsahy v médiách a identifikovať ich vplyvy na sebaobraz a vzťahy.	
Zrozumiteľne vyjadrovať svoje myšlienky a prispôbiť prejav komunikačnej situácii.	Vyjadriť svoje myšlienky v jednoduchom dialógu.

Konštruktívne komunikovať, identifikovať a držať sa témy rozhovoru, rozpoznať možnú manipuláciu.	
Iniciovať komunikáciu v skupine rovesníkov a rozvíjať ju.	Reagovať na oslovenia, prosby a usmernenia.
Povzbudiť, pochváliť a oceniť komunikačného partnera.	Správne reagovať na učiteľove pokyny v rámci komunikačných tém.
Vyjadriť názor na bežné alebo aktuálne témy.	
Zdôvodniť svoj pozitívny/negatívny názor na životné prostredie v okolí školy/domova/regiónu.	
Opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb.	
Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).	
Rešpektovať názor komunikačného partnera, nesúhlas vyjadriť sociálne primeraným spôsobom.	
Riešiť vo dvojiciach alebo v skupinách jednoduché problémy, uplatniť pravidlá skupinového dialógu.	
Rozpoznať a použiť jednoduché digitálne nástroje na komunikáciu.	
Porozumieť významu neverbálnych správ (emoji) používaných v digitálnych prostrediach.	

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Získavanie informácií o iných jazykoch, najmä o inom materinskom jazyku spolužiakov.	Získavanie informácií o iných jazykoch, najmä o inom materinskom jazyku spolužiakov za pomoci učiteľa.

Poznávanie identít iných ľudí v komunitách, v ktorých sa žiak pohybuje.	
Porovnávanie komunikačných zvyklostí v rómčine a v inom jazyku.	
Nácvik skupinového dialógu o veku primeraných aktuálnych témach.	Nácvik skupinového dialógu o veku primeraných aktuálnych témach za pomoci učiteľa.
Nácvik skupinového dialógu o viacjazyčnosti spolužiakov.	

Dialogická komunikácia a kooperácia

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Nácvik dialógu na aktuálnu a zaujímavú tému (napr. prioritizácia primárnych potrieb pred ostatnými potrebami, hotovostná a bezhotovostná forma peňazí, bankomat, zásady výberu/vkladu peňazí).	Nácvik dialógu na aktuálnu a zaujímavú tému za pomoci učiteľa (napr. hotovostná a bezhotovostná forma peňazí, bankomat, zásady výberu/vkladu peňazí).
Rozlišovanie dialógu v súkromnom a vo verejnom prostredí, rozlišovanie bežnej hovorenej a spisovnej variety rómčiny.	
Nácvik inštitucionálneho dialógu (napr. u lekára) prostredníctvom metódy rolového dialógu.	Nácvik dialógu za pomoci učiteľa (napr. u lekára) prostredníctvom metódy rolového dialógu .
Formulovanie jasných a vecných replík s rôznym komunikačným zámerom (oznámenie, otázka, prosba, pranie a pod.).	
Nácvik vecného dialógu v skupine s cieľom odovzdať si informácie, vymieňať si názory alebo riešiť jednoduché problémy.	Nácvik skupinového dialógu o veku primeraných aktuálnych témach za pomoci učiteľa.
Stavba dialógu: nadviazanie kontaktu, obsah dialógu – striedanie replík, ukončenie kontaktu.	Stavba dialógu za pomoci učiteľa: nadviazanie kontaktu, obsah dialógu – striedanie replík, ukončenie kontaktu.

Pravidlá vedenia dialógu: aktívne počúvať komunikačného partnera, vecne a jazykovo primerane reagovať na jeho repliky, neskákať si do reči, povzbudiť, pochváliť a oceniť komunikačného partnera, uplatňovať zdvorilosť, rozpoznanie možnej manipulácie.	
Používanie jednoduchých argumentov na podporu názoru, rozlišovanie medzi faktami a domnienkami.	
Iniciovanie a rozvíjanie dialógu, vyjadrenie svojich myšlienok, ocenenie myšlienok a nápadov účastníkov dialógu.	Vyjadrenie svojich myšlienok v jednoduchom dialógu.
Riziká dialógu vo verejnom alebo v internetovom prostredí.	
Identifikovanie pozitívnych a negatívnych dopadov používania sociálnych médií na partnerskú, priateľskú, rodinnú a pracovnú (triednu) komunikáciu.	Identifikovanie pozitívnych a negatívnych dopadov používania sociálnych médií na partnerskú, priateľskú, rodinnú a pracovnú (triednu) komunikáciu.
Diskutovanie o životnom prostredí v blízkom okolí.	
Nácvik dialógu v rôznych komunikačných situáciách.	

Korešpondencia

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porovnávanie písanej a elektronickej korešpondencie v bežnej komunikácii.	
Nácvik písania základných žánrov korešpondencie: pohľadnica, súkromný list, krátka textová správa (sms, čet), jednoduchý e-mail.	Nácvik písania základných žánrov korešpondencie za pomoci učiteľa: pohľadnica, súkromný list, krátka textová správa (sms, čet), jednoduchý e-mail.
Používanie digitálnych nástrojov na komunikáciu.	

Rozpoznávanie viacerých typov informačných zdrojov pomocou praktických príkladov.	
Identifikovanie pozitívnych, negatívnych a neutrálnych prejavov správania a reakcií ľudí v komentároch, statusoch, postoch.	

Komunikačné prostriedky a pravidlá

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom aktuálnych tém dialógu a riešenia vecných problémov.	Rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom aktuálnych tém dialógu.
Vety a jednoduché súvetia pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov.	Vety a jednoduché súvetia pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov.
Uplatňovanie melódie, dôrazu a pohybových prostriedkov pri vedení dialógu.	
Uplatňovanie pravidiel výslovnosti spisovnej variety rómčiny, rozlišovanie bežnej hovorenej rómčiny a spisovnej rómčiny.	Porovnávanie spisovnej a nárečovej rómčiny, spisovných a nárečových slov za pomoci učiteľa.
Uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel v písanej a elektronickej korešpondencii.	Uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel pri písaní za pomoci učiteľa.
Uplatňovanie zdvorilosti a rešpektu voči dospelému účastníkovi dialógu.	Uplatňovanie zdvorilosti, úcty a rešpektu voči účastníkovi dialógu.

Hovorená produkcia⁴

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Vytvoriť myšlienково ucelené hovorené texty s konkrétnym komunikačným zámerom.	Vytvoriť myšlienково ucelené hovorené texty a reprodukovať texty na základe počúvania/čítania s porozumením s pomocou podporných otázok ¹ .

Svoj hovorený prejav vylepšiť pomocou otázok alebo jednoduchých grafických nástrojov.	
Aktívne počúvať hovorené prejavy iných, vie klásť otázky k obsahu.	Aktívne počúvať hovorené prejavy iných osôb, vie klásť otázky ⁵ .
Reprodukovať, vytvoriť a ústne predniesť príbeh so zápletkou a jej riešením.	
Sformulovať jednoduchý dynamický opis (opis pracovného postupu).	
Ústne opísať objekty (predmety, osoby, prostredie) vystavené priamemu pozorovaniu.	
V súvislom hovorenom prejave vyjadriť svoj názor na bežné alebo aktuálne témy, zdôvodniť ho, prípadne skorigovať.	
Rozlíšiť medzi súkromným a verejným hovoreným prejavom, vie pripraviť a predniesť jednoduchý rečnícky prejav s informačnou funkciou (napr. sprevádzanie návštevy po škole, obci a pod.), detský veršovaný slovesný repertoár (detská báseň, text piesne, vinš).	
Použiť pri tvorení hovoreného textu primerané znalosti slovnej zásoby.	Používať osvojenú aktívnu slovnú zásobu a slovné spojenia.
V hovorenom prejave uplatniť pravidlá spisovnej výslovnosti, vhodnú moduláciu hlasu a vhodné pohybové prostriedky.	

Príprava a prednes hovoreného prejavu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozlišovanie spontánneho a pripraveného hovoreného prejavu.	Rozlišovanie spontánneho a pripraveného hovoreného prejavu .

Rozlišovanie medzi komunikáciou v domácnosti (tykanie) a v škole (vykanie), tvorenie jednoduchých otázok a odpovedí s cudzou osobou (sociálny pracovník, komunitný pracovník, lekár, náhodný hosť).	Rozlišovanie medzi komunikáciou v domácnosti (tykanie) a v škole (vykanie).
Samostatný výber témy prejavu a zdôvodnenie výberu podľa komunikačného zámeru.	
Spôsoby zhromažďovania informácií potrebných na rozvíjanie témy.	
Usporiadanie informácií a samostatné vytvorenie osnovy textu.	Usporiadanie informácií a samostatné vytvorenie osnovy textu za pomoci učiteľa.
Súvislé a myšlienkovito ucelené rozvíjanie témy podľa konkrétneho komunikačného zámeru: informovať, vyrozprávať, opísať, zdôvodniť, vyjadriť pocity.	
Používanie jednoduchých argumentov na podporu názoru, rozlišovanie medzi faktami a domnienkami.	
Prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.	Prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy a školy.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vylepšovanie hovoreného prejavu pomocou kontrolných otázok k obsahu, osnove a použitým komunikačným prostriedkom.	
Vylepšenie hovoreného prejavu pomocou jednoduchých grafických nástrojov zameraných na odpovede.	
Aktívne počúvanie hovoreného prejavu iných osôb, kladenie otázok k obsahu textu.	Aktívne počúvanie hovoreného prejavu iných osôb, kladenie otázok k obsahu textu.

Kladenie otázok rozvíjajúce vlastné nápady alebo nápady spolužiakov pri tvorení textu.	
Formulovanie a zdôvodnenie odpovedí na položené otázky.	Formulovanie a zdôvodnenie odpovedí na položené otázky za pomoci učiteľa.

Žánre hovoreného textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Tvorenie informačných textov určených pre verejné (školské) prostredie: oznámenie, správa (napr. do školského rozhlasu), pozvánka (na školské/záujmové podujatie).	Tvorenie informačných textov za pomoci učiteľa: oznámenie, správa (napr. do školského rozhlasu), pozvánka (na školské/záujmové podujatie).
Rozprávanie prežitej skúsenosti, objasňovanie udalosti, plánovanie udalosti, reálny alebo vymyslený príbeh so zápletkou a jej riešením.	Rozprávanie prežitej skúsenosti, reálny alebo vymyslený príbeh.
Tvorenie jednoduchého opisu objektov (predmety, osoby, prostredie) vystavené priamemu pozorovaniu: vybavenie domácnosti, predmety používané pri varení, praní, upratovaní, rola otca v domácnosti, štýl obliekania, obsah školskej tašky, vybavenie triedy.	Tvorenie jednoduchého opisu objektov za pomoci učiteľa (predmety, osoby, prostredie).
Vyjadrenie názoru na bežnú alebo aktuálnu tému, jeho zdôvodnenie, prípadne korigovanie názoru na základe argumentov spolužiakov.	Vyjadrenie názoru na bežnú alebo aktuálnu tému za pomoci učiteľa.
Nácvik jednoduchého rečníckeho prejavu s informačnou funkciou (napr. sprevádzanie návštevy po škole, obci).	

Komunikačné prostriedky a pravidlá

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Používanie rôznych vetných a súvetných štruktúr pri rozvíjaní témy s konkrétnym komunikačným zámerom.	Používanie viet a súvetí na známu tému.
Používanie vhodnej slovnej zásoby podľa témy a komunikačného zámeru textu (oslovenia, expresívne výrazy a frazémy).	Používanie vhodnej slovnej zásoby podľa témy a komunikačného zámeru textu.
Porovnávanie a odlišovanie spisovnej a nárečovej rómčiny, spisovných a nárečových tvarov (so zameraním na nárečový región, v ktorom žiaci žijú).	Porovnávanie spisovnej a nárečovej rómčiny , spisovných a nárečových slov.
Zdokonaľovanie zvukovej a pohybovej stránky hovoreného prejavu.	Zdokonaľovanie zvukovej a pohybovej stránky hovoreného prejavu.
Uplatňovanie pravidiel rómskeho pravopisu.	Uplatňovanie pravidiel rómskeho pravopisu a slovníka za pomoci učiteľa.

Písaná produkcia

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Tvoriť primeraný súvislý písaný alebo obrazovo-písaný text na zadanú tému.	
K svojmu komunikačnému/autorskému zámeru zvoliť vhodný druh textu a zohľadňovať pri tvorbe písaného textu základné znaky zvoleného žánru a slohového postupu.	
Primerane uplatniť v písomnom prejave pravidlá rómskeho pravopisu.	Uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá za pomoci učiteľa.
Využiť písanie ako učebnú stratégiu pri práci s textom (identifikuje a vypíše kľúčové slová, zapíše si dôležité poznámky, dokáže	Napísať text podľa zadania a hotový text upraviť za pomoci učiteľa.

parafrázovať určité časti textu, kladie relevantné otázky k obsahu textu).	
Napísať príbeh alebo osobný zážitok so zápletkou a jej riešením.	
Vyjadriť v písanom príbehu zámernosť konania postáv (najmä protagonistu), začleniť do príbehu vhodným spôsobom opisné časti (opis postáv, prostredia).	
Sformulovať jednoduchý dynamický opis (opis pracovného postupu) aj s využitím podporného obrazového materiálu.	Príprava jednoduchého opisu objektov za pomoci učiteľa (predmety, osoby, prostredie).
Písomne opísať objekty (predmety, osoby, prostredie) vystavené priamemu pozorovaniu.	Príprava jednoduchého opisu pracovného postupu s využitím podporného obrazového materiálu za pomoci učiteľa.
Písomne sformulovať argumenty na podporu svojho postoja k téme.	
Použiť pri tvorení písaného textu primerané znalosti slovnej zásoby, lexikálnych vzťahov a vetných štruktúr.	Používať pri tvorení písaného textu znalosti slovnej zásoby.
Upraviť vlastný písaný text po obsahovej, kompozičnej, jazykovej a formálnej stránke na základe osvojených znalostí a zručností.	
Pri úprave formálnej stránky tvoreného textu uplatniť svoje grafické zručnosti (aj s využitím počítačových textových editorov).	

Proces tvorenia a revidovania textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Výber témy podľa komunikačného/autorského zámeru a potenciálneho adresáta.	Výber témy podľa komunikačného zámeru.

Vyjadrenie komunikačného zámeru (informovať, vyrozprávať dej, opísať znaky a vlastnosti, vysvetliť, objasniť niečo) v produkovanom texte.	Vyjadrenie komunikačného zámeru (informovať, vyrozprávať dej, opísať znaky a vlastnosti, vysvetliť, objasniť niečo) v produkovanom texte za pomoci učiteľa.
Výber vhodného slohového postupu na vyjadrenie zamýšľaného obsahu.	Výber vhodného slohového postupu na vyjadrenie zamýšľaného obsahu za pomoci učiteľa.
Využívanie vhodných spôsobov zhromažďovania jazykového materiálu (slov, slovných spojení a vetných celkov) k zvolenej téme (fáza invencie).	
Výber vhodného jazykového materiálu pre produkováný text (fáza selekcie).	
Usporiadanie jazykového materiálu, napr. s využitím podrobnej alebo stručnej osnovy (fáza kompozície).	
Členenie textu s využitím podrobnej alebo stručnej osnovy.	Členenie textu s využitím stručnej osnovy.
Tvorenie konceptu a upravovanie obsahu, členenia a jazyka textu.	Príprava konceptu a upravovanie obsahu, členenia a jazyka textu za pomoci učiteľa.
Pravopisná korektúra v rozsahu osvojených pravopisných zručností.	
Grafická úprava textu (aj pomocou základných možností textového editora).	Základná grafická úprava textu.
Prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.	Prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy a školy.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Plánovanie vhodného postupu pri tvorbe textu.	Plánovanie vhodného postupu pri tvorbe textu za pomoci učiteľa.

Poznanie podobností a rozdielov medzi písanou a hovorenou produkciou.	
Uvedomovanie si výhod a limitov písanej produkcie.	
Stanovenie cieľa pri komunikovaní písaním.	
Uplatňovanie vhodných stratégií a postupov vedúcich k vytvoreniu textu podľa zadania.	
Monitorovanie priebehu tvorenia textu pri plánovaní, samotnom písaní textu a jeho editovaní.	
Hodnotenie procesu tvorenia textu a jeho výsledku, analýza a vylepšovanie vlastného textu (obsahová súdržnosť a formálna nadväznosť jednotlivých častí textu).	
Experimentovanie s rôznymi nápadmi pri tvorení textu.	Experimentovanie s rôznymi nápadmi pri tvorení textu za pomoci učiteľa.
Kladenie otázok, ktoré rozvíjajú vlastné nápady alebo nápady spolužiakov pri tvorení textu.	

Žánre písaného textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Tvorenie primeraných žánrov písaného alebo obrazovo-písaného textu.	Príprava primeraných žánrov písaného alebo obrazovo-písaného textu za pomoci učiteľa.
Písanie informačných textov určených pre verejné (školské) prostredie: oznámenie, správa.	Písanie informačných textov : oznámenie, správa.
Tvorenie písanej alebo elektronickej pozvánky na školské/záujmové podujatie, kombinovanie jazykovej a obrazovej zložky (prepojenie s výtvarnou výchovou a s informatikou).	Príprava písanej alebo elektronickej pozvánky na školské/záujmové podujatie, kombinovanie jazykovej a obrazovej zložky (prepojenie s výtvarnou výchovou a s informatikou) za pomoci učiteľa.

Stručné písomné zhrnutie odborných informácií.	
Písanie reálneho alebo vymysleného príbehu so zápletkou a jej riešením (vyjadrenie zámernosti konania postáv, začlenenie opisných častí do príbehu).	Písanie reálneho alebo vymysleného príbehu (vyjadrenie zámernosti konania postáv, začlenenie opisných častí do príbehu) za pomoci učiteľa.
Vytvorenie jednoduchého opisu pracovného postupu s využitím podporného obrazového materiálu.	Vytvorenie jednoduchého opisu pracovného postupu s využitím podporného obrazového materiálu za pomoci učiteľa.
Vytvorenie opisu predmetu, osoby, živočícha alebo prostredia na základe priameho pozorovania.	
Písomné vyjadrenie názoru na bežnú alebo aktuálnu tému a jeho zdôvodnenie.	
Sebavyjadrenie prostredníctvom primeraných techník tvorivého písania.	

Komunikačné prostriedky a pravidlá

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Používanie rôznych vetných a súvetných štruktúr pri rozvíjaní témy s konkrétnym komunikačným zámerom (informovať, objasniť, vyjadriť názor, zaujať a pod.).	Používanie viet a súvetí pri rozvíjaní témy s konkrétnym komunikačným zámerom (informovať, objasniť, vyjadriť názor, zaujať a pod.).
Používanie vhodnej slovnej zásoby podľa témy a komunikačného zámeru textu (expresívne výrazy a frazémy, primerané odborné a abstraktné slová atď.).	Používanie vhodnej slovnej zásoby podľa témy a komunikačného zámeru textu.
Uplatňovanie lexikálnych a slovtvorných vzťahov pri používaní jednotlivých slovných druhov s cieľom pestrého, presného a výstižného vyjadrenia.	
Uplatňovanie prostriedkov nadväzovania viet v texte (pripájacie častice, opakovanie slov,	

synonymické opakovanie, opakovanie rovnakých tvarov slovesa, slovotvorne súvisiace slová).	
Používanie vhodnej slovnej zásoby a lexikálnych vzťahov podľa témy a komunikačného zámeru textu.	
Využívanie primeraných grafických prostriedkov v písanom alebo elektronickom texte (veľkosť, typ, farba písma, grafické rozmiestnenie textu a ďalšie možnosti textového editora).	Využívanie primeraných grafických prostriedkov v písanom alebo elektronickom texte (veľkosť, typ, farba písma, grafické rozmiestnenie textu a ďalšie možnosti textového editora).

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
<i>Fonematický pravopis</i> : automatizácia získaných pravopisných zručností.	<i>Fonematický pravopis</i> : automatizácia získaných pravopisných zručností za pomoci učiteľa.
<i>Etymologický pravopis</i> : automatizácia získaných pravopisných zručností; nácvik pravopisu prevzatých a domácich slov.	<i>Etymologický pravopis</i> : automatizácia získaných pravopisných zručností, nácvik pravopisu prevzatých a domácich slov za pomoci učiteľa.
<i>Sémantický pravopis</i> : automatizácia získaných pravopisných zručností.	<i>Sémantický pravopis</i> : automatizácia získaných pravopisných zručností za pomoci učiteľa.
<i>Morfematický pravopis</i> : uplatňovania morfematického pravopisu pri spodobovaní; skloňovanie podstatných a prídavných mien ako východisko uplatňovania morfematického pravopisu pri pravopise pádových koncoviek; morfematický pravopis ďalších slovesných tvarov a slovotvorných prípon.	<i>Morfematický pravopis</i> : skloňovanie podstatných a prídavných mien za pomoci učiteľa.

<i>Gramatický pravopis:</i> rozlišovanie nominatívu jednotného a množného čísla pri prídavných menách a podstatných menách, určovanie rodu a slovného druhu; aplikovanie vedomostí o písaní samohlások a spoluhlások ď, ľ, ň, ť, aplikovanie vedomostí o písaní záporovej častice na pri slovesách.	<i>Gramatický pravopis:</i> rozlišovanie nominatívu jednotného a množného čísla pri prídavných menách a podstatných menách, určovanie rodu a slovného druhu.
<i>Interpunkčný pravopis:</i> uplatňovanie pravidiel interpunkčného pravopisu.	<i>Interpunkčný pravopis:</i> uplatňovanie pravidiel interpunkčného pravopisu za pomoci učiteľa.

Vecná recepcia

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Aktívne počúvať rôzne typy vecných textov, rozumie ich explicitným významom.	
Vyvodiť pomocou otázok implicitné významy z počúvaného vecného textu.	
Samostatne čítať primerané vecné texty, porozumieť ich explicitným významom.	Čítať text primeranej náročnosti s porozumením.
Vyvodiť pomocou otázok implicitné významy z čítaného vecného textu.	Reagovať primerane na otázky súvisiace s prečítaným textom a získať základné informácie z textu.
Využívať jednoduché stratégie porozumenia textu: identifikovať a písomne zaznamenať kľúčové slová textu, napísať stručné zhrnutie kľúčových informácií, triediť informácie, tvoriť otázky k textu, organizovať informácie pomocou jednoduchých grafických nástrojov, pojmového mapovania a pod.	
Odlíšiť texty podľa komunikačného zámeru (informácia, opis, rozprávanie, vysvetľovanie,	

presvedčanie) a pozná základné znaky rôznych typov textu.	
Pomocou osnovy rozdeliť text na časti a použiť osnovu pri zhrnutí informácií, reprodukcii textu alebo pri využití získaných informácií vo vlastnom texte.	Získavať informácie z rôznych informačných zdrojov, dokáže vyhľadávať a zhromažďovať vhodné informácie, zhromaždiť potrebné informácie na prípravu písaného textu.
Informácie z textu objasniť, prepojiť ich so svojimi doterajšími znalosťami a skúsenosťami, vyjadriť pritom svoj názor a jednoducho ho zdôvodniť, vie získané informácie interpretovať verejne a využiť ich pri učení sa, v bežnom živote alebo pri záujmových aktivitách.	Sformulovať základné myšlienky na komunikačnú tému, zrozumiteľne ich vysloviť, viesť dialóg, vyjadrovať vlastný názor.
Aplikovať pri porozumení textu primerané znalosti o vetách a súvetiach.	
Aplikovať pri porozumení textu primerané znalosti slovnej zásoby a lexikálnych vzťahov (synonymá, homonymá, antonymá).	

Porozumenie textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Aktívne počúvanie a porozumenie, samostatné čítanie a prezeranie primeraných rómskych textov v rámci obsahov jednotlivých vzdelávacích oblastí.	Podľa individuálnych schopností aktívne počúvanie a porozumenie, samostatné čítanie textov ³ .
Reprodukovanie obsahu s porozumením rómskeho textu, rozhovor o texte.	Reprodukovanie obsahu s porozumením textu.
Reagovanie na kladené otázky z rómskeho textu.	Primerané reagovanie na kladené otázky z textu.
Úlohy na vyvodzovanie implicitných významov z rómskeho textu (vytváranie inferencií): hľadanie súvislostí medzi	

informáciami v texte, prepájanie informácií z textu s doterajšími znalosťami a skúsenosťami žiaka, objasňovanie informácií, formulovanie predpokladov a ich overovanie; vyjadrovanie názoru a jeho jednoduché zdôvodnenie.	
Tvorenie textov v rómskom jazyku podľa žánru (opis, rozprávanie).	Tvorenie textov podľa žánru za pomoci učiteľa (opis, rozprávanie).
Využitie osnovy pri reprodukcii rómskeho textu alebo pri využití získaných informácií vo vlastnom rómskom texte.	Využitie osnovy pri reprodukcii textu alebo pri využití získaných informácií vo vlastnom texte.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Monitorovanie a hodnotenie vlastného porozumenia žiakom na základe systematickej spätnej väzby učiteľa na výkon (správnosť/prijateľnosť porozumenia) a spätnej väzby na hodnotenie vlastného výkonu žiakom („ <i>Myslel si si, že si správne odpovedal, a mal si pravdu?</i> “).	Monitorovanie a hodnotenie vlastného porozumenia textu za pomoci učiteľa.
Reflexia neporozumenia a jeho príčin: identifikovanie nejasností, kladenie otázok, hľadanie odpovedí.	
Plánovanie – vymedzenie potrebného času, voľba vhodného postupu pri práci s textom.	Plánovanie – vymedzenie potrebného času, voľba vhodného postupu pri práci s textom.
Samostatné používanie jednoduchých postupov a stratégií učenia sa z rómskeho textu.	
Stručné súhrny kľúčových informácií a poznatkov z rómskeho textu.	Zhrnutie kľúčových informácií a poznatkov z textu za pomoci učiteľa.

Rozlišovanie rómskeho textu podľa komunikačného zámeru (informácia, opis, rozprávanie, vysvetľovanie, presvedčanie) a rozpoznanie základných znakov rôznych typov textu.	Rozlišovanie textu podľa komunikačného zámeru (informácia, opis, rozprávanie) a rozpoznanie základných znakov rôznych typov textu za pomoci učiteľa.
Tvorenie vlastných otázok k rómskemu textu.	Tvorenie vlastných otázok k textu za pomoci učiteľa.
Podporovanie aktívneho čitateľa/poslucháča schopného vlastné čítanie/počúvanie zlepšovať, objektívne posúdiť výsledky čítania/počúvania a v komunikácii s druhými ich vyjadriť, zdôvodniť, prípadne korigovať.	

Žánre vecného textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozpoznanie základných znakov informačného rómskeho textu: presnosť, stručnosť a prehľadnosť.	Rozpoznanie základných znakov informačného textu : presnosť, stručnosť, zrozumiteľnosť a prehľadnosť.
Porozumenie informačným žánrom: odborná informácia, mediálna správa.	Porozumenie informačným žánrom za pomoci učiteľa: odborná informácia, mediálna správa.
Porozumenie nesúvislým informačným žánrom: jazykový slovník.	
Rozpoznanie základných znakov rozprávacieho rómskeho textu: subjektívnosť, časová následnosť, príčinnno-dôsledkové vzťahy.	
Porozumenie príbehu zo života Rómov so zápletkou a jej riešením, porozumenie zámernosti konania postáv a funkcie opisných častí v príbehu.	Porozumenie príbehu zo života Rómov so zápletkou a jej riešením.

Porozumenie jednoduchým opisným žánrom: opis pracovného postupu, opis objektu (predmet, živočích, osoba).	Porozumenie jednoduchým opisným žánrom za pomoci učiteľa: opis pracovného postupu, opis objektu, opis osoby.
Porozumenie jednoduchých rečníckych prejavov.	

Komunikačné prostriedky a pravidlá

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozoznávanie prostriedkov nadväzovania viet v rómskom texte.	
Úloha súvetnej stavby pri porozumení textu (základné typy jednoduchého súvetia v podobe vetných modelov, bez použitia terminológie).	
Základné poznávanie významu a funkcie jednotlivých slovných druhov v texte.	Základné poznávanie významu a funkcie jednotlivých slovných druhov v texte.
Pojem skloňovanie a pádové otázky.	Pojem skloňovanie a pádové otázky.
Rozlišovanie tvarov podstatných mien, prídavných mien a zámen v texte; rozlišovanie slovesného času v texte.	Rozlišovanie tvarov podstatných mien, prídavných mien a zámen v texte; rozlišovanie slovesného času v texte za pomoci učiteľa.
Vyvodzovanie významov nových alebo neznámych slov z textu: abstraktné slová (názvy vlastností a názvy dejov), odborné slová, viacvýznamové slová, ustálené slovné spojenia s priamym významom, ustálené slovné spojenia s obrazným významom (príslovia, porekadlá, pranostiky a iné primerané frazémy).	Vyvodzovanie významov nových alebo neznámych slov z textu: abstraktné slová, odborné slová, viacvýznamové slová, ustálené slovné spojenia s priamym významom, ustálené slovné spojenia s obrazným významom za pomoci učiteľa (príslovia, porekadlá, pranostiky a iné primerané frazémy).

Zážitková recepcia

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Vyjadriť svoj estetický zážitok z vekovo primeraných literárnych textov na základe ich prehĺbeného porozumenia a emocionálno-estetickéj osobnej skúsenosti.	
Vytvárať inferencie (vyvodzuje informácie z textu), obohacujúce porozumenie textu a prepájajúce explicitné aj implicitné textové významy so svojimi skúsenosťami.	Porozumieť priebehu dialógu, komunikačným prostriedkom a pravidlám, porozumieť súvislému monológovi.
Rozlíšiť okrem základných (rozprávka, povesť, riekanka a pod.) aj ďalšie žánre literatúry pre deti, vrátane hybridných a synkretických literárnych útvarov (obrázkový príbeh).	
Rozlíšiť základné štruktúrno-výrazové komponenty umeleckého textu (napr. rozprávač, téma, zápleтка a pod.).	
Identifikovať a vymenovať žánre literatúry pre deti a mládež aj s uvedením príkladov z najnovšej tvorby pre deti a mládež.	
Prepojiť svoj postoj k zobrazenému správaniu postáv a k ich činom z morálneho hľadiska.	
Konstruktívne komunikovať, identifikovať a držať sa témy rozhovoru, rozpoznať možnú manipuláciu.	
Využiť estetickú skúsenosť z literárneho textu vo vlastnej hovorenej alebo písanej produkcii.	Vyjadriť a popísať svoj estetický zážitok na základe prečítaného literárneho textu.
Zrozumiteľne vyjadrovať svoje myšlienky a prispôbiť prejav komunikačnej situácii.	

Čítanie s porozumením

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Samostatné prerozprávanie obsahu čítaného alebo počúvaného rómskeho textu, reprodukovanie deja s jednou dejovou líniou s obrazovou alebo slovnou oporou a bez nej.	Prerozprávanie obsahu čítaného alebo počúvaného textu, reprodukovanie deja s jednou dejovou líniou za pomoci učiteľa.
Predvídanie z počutého alebo prečítaného rómskeho textu.	
Vyvodzovanie základných implicitných významov z čítaného alebo počúvaného rómskeho textu pomocou ústnych a jednoduchých písomných otázok.	
Vysvetľovanie významu neznámych slov a slovných spojení.	Vysvetľovanie významu neznámych slov a slovných spojení za pomoci učiteľa.
Formulovanie vlastných myšlienok a záverov z prečítaného vlastnými slovami.	Formulovanie vlastných myšlienok a záverov z prečítaného textu vlastnými slovami za pomoci učiteľa.
Porozumenie literárnym pojmom, umeleckému zobrazeniu skutočnosti, obrazným a symbolickým významom slov.	
Porovnávanie informácií, motívov, udalostí z rôznych druhov umeleckých rómskych textov navzájom, porovnávanie rôznych typov spracovania príbehu (dramatická, rozhlasová, filmová podoba).	Porovnávanie informácií, motívov, udalostí z rôznych druhov umeleckých textov navzájom, porovnávanie rôznych typov spracovania príbehu za pomoci učiteľa (dramatická, rozhlasová, filmová podoba).

Čítanie pre zážitok

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Opakované čítanie obľúbených rómskych textov, výber tém a žánrov podľa záujmov.	Opakované čítanie obľúbených textov, výber tém a žánrov podľa záujmov.
Sebapoznávanie, porovnávanie vlastných čitateľských aktivít a skúseností z čítania s rovesníkmi, hľadanie zhôd a rozdielov.	

Vyjadrovanie postoja a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok, zážitkov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom.	Vyjadrovanie postoja a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie.
Pátranie po rozprávkach, príbehoch, legendách k histórii Rómov, skúmanie, zaznamenávanie, prezentovanie.	Pátranie po rozprávkach, príbehoch, legendách o histórii Rómov, skúmanie, zaznamenávanie, prezentovanie za pomoci učiteľa.
Poznávanie regionálne a lokálne príznačných skupín obyvateľstva podľa druhu obživy, ich sociálneho statusu, ozrejmienie činností, dôležitosti a významu ich práce v rámci dedinského/mestského spoločenstva.	Poznávanie regionálne a lokálne príznačných skupín obyvateľstva podľa druhu obživy.
Stváranie obsahu textu metódami tvorivej dramatiky, výtvarnými alebo hudobnými činnosťami.	Stváranie obsahu textu metódami tvorivej dramatiky, výtvarnými alebo hudobnými činnosťami za pomoci učiteľa.
Formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počutého rómskeho textu.	Formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počutého textu.
Sprostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu – divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel.	
Uvedomovanie si autorstva a kontextu vzniku literárnych diel.	

Samostatný/sebavedomý čitateľ

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Samostatné budovanie čitateľského portfólia, vedenie podrobnejších záznamov o svojom čítaní a jeho pokrokoch.	Budovanie čitateľského portfólia , vedenie záznamov o svojom čítaní a jeho pokrokoch za pomoci učiteľa.

Čítanie a reflexia čítania textov rôznych žánrov, stanovovanie individuálnych čitateľských cieľov a výziev v čítaní, formovanie jednoduchých rituálov.	
Uvažovanie o zobrazení postáv, faktov, dejov v texte v kontexte doby a kultúry, vyjadrovanie názoru, pokusy o hodnotenie.	

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Hodnotenie vlastného porozumenia textu žiakom (nadväznosť na monitorovanie vlastného čítania).	
Posúdenie porozumenia/neporozumenia textu; hľadanie dôvodu prípadného neporozumenia (neznámy kontext, písaný text v nárečí/inom dialekte, nezrozumiteľné vyjadrenia, slovná zásoba).	Hodnotenie vlastného porozumenia textu žiakom za pomoci učiteľa.
Tvorenie vlastných interpretačných otázok k rómskemu textu.	Príprava vlastných interpretačných otázok k textu za pomoci učiteľa.
Plánovanie čítania a odhadovanie času na čítanie.	

Tematické okruhy a žánre na výber

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
<p>Tematické oblasti z 1. cyklu ostávajú v platnosti a obohacujú sa o nové témy: sociálna situácia v rómskych komunitách, vzájomné vzťahy v rómskej rodine, osobné záujmy a potreby, úcta k starším, česť/čestnosť, porozumenie, rozmanitosť kultúr v spoločnosti, zdravý životný štýl, bezpečnosť, životného prostredia, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi.</p>	<p>Tematické oblasti z 1. cyklu ostávajú v platnosti a obohacujú sa o nové témy: sociálna a ekonomická situácia v rómskych komunitách, vzájomné vzťahy v rómskej rodine, osobné záujmy a potreby, úcta k starším, česť/čestnosť, identita, porozumenie, rozmanitosť kultúr v spoločnosti, zdravý životný štýl, bezpečnosť, hudobná a tanečná kultúra Rómov, rómske divadlo a umenie, ohrozenie a ochrana životného prostredia, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi.</p>
<p>Súčasnú literárnu prozaickú texty, texty z ľudovej slovesnosti, texty reprezentujúce rómsku literatúru na Slovensku.</p>	<p>Súčasnú literárnu prozaickú texty, texty z ľudovej slovesnosti, texty reprezentujúce rómsku literatúru na Slovensku.</p>
<p>Texty na počúvanie: krátke príbehy, rozprávky, legendy, divadelné hry, rozhovory, piesne.</p>	<p>Texty na počúvanie: krátke príbehy, rozprávky, legendy, divadelné hry, rozhovory, piesne.</p>
<p>Texty na čítanie: dialogické texty, ilustrované literárne texty, príbehy zo života Rómov, rozprávky, legendy, príslovia, básne, divadelné hry, zábavné texty, rómske hádanky, vtipy, kvízy, zábavné príbehy, jazykolamy.</p>	<p>Texty na čítanie: dialogické texty, ilustrované literárne texty, príbehy zo života Rómov, rozprávky, legendy, príslovia, básne, divadelné hry, zábavné texty, rómske hádanky, vtipy, kvízy, zábavné príbehy, jazykolamy.</p>

Vzdelávacie štandardy vyučovacieho predmetu rómsky jazyk a literatúra pre 3. cyklus

Hlavným cieľom 3. cyklu je rozvíjanie sociálne a kultúrne významných gramotnostných schopností žiaka, ktoré sú dôležité v súčasnej informačnej spoločnosti. Dôraz sa kladie na postupné využívanie čoraz širšieho spektra mimoučebnicových textov a multimediálnych komunikátov so zámerom vyhľadávať, triediť a kriticky hodnotiť informácie a informačné zdroje. S tým súvisí rozvíjanie argumentačných zručností a schopnosti riešiť problémy. Zároveň je úlohou tretieho cyklu rozvíjať emočnú sebareguláciu žiaka a efektívnu spoluprácu a komunikáciu v kolektíve.

Ciele vzdelávania pre 3. cyklus

1. Aktívne vstupovať do hovorenej a písanej komunikačnej interakcie, vecne a sociálne primerane reagovať na repliky komunikačného partnera, formulovať primerané argumenty.
2. Pripraviť a prezentovať primerané hovorené a obrazovo-hovorené rómske texty s komunikačným zámerom objasniť problém alebo presvedčiť adresáta.
3. Vytvoriť primeraný písaný, obrazovo-písaný alebo digitálny rómsky text s cieľom objektívne informovať, objasniť problém a vyjadriť názor podložený argumentmi.
4. Uplatňovať stratégie tvorby písaného textu, regulovať vlastný proces písania, uplatniť znalosti rómskeho pravopisu.
5. Čítať a počúvať rôzne druhy vecného textu, rozumieť mu, zhrnúť a vyhodnotiť získané informácie, využiť informácie pri vzdelávaní a v iných komunikačných oblastiach.
6. Uplatňovať stratégie porozumenia rómskemu textu, plánovať a monitorovať úspešnosť porozumenia, regulovať vlastné porozumenie textu.
7. Získať a spracovať informácie z rôznych médií (tlačených, digitálnych, audiovizuálnych), veku primerane kriticky posúdiť pravdivosť a spoľahlivosť informácií a ich zmysluplné využitie.
8. Nadobudnúť estetickú skúsenosť z recepcie rôznych literárnych žánrov, zdieľať obsahové, emocionálne a hodnotové posolstvá textu vo vlastných tvorivých aktivitách.
9. Objasniť príslušnosť literárnych diel ku kultúrnemu dedičstvu s dôrazom na hodnotu empatie, tolerancie a rešpektu človeka k človeku.

10. Uplatňovať tvorivosť pri riešení úloh, problémov a projektov, efektívne pritom spolupracovať v kolektíve.
11. Použiť pri porozumení a tvorení textu znalosti o systéme jazykových prostriedkov, využívať pritom jazykové slovníky v knižnej a elektronickej podobe.
12. Objasniť význam a dôležitosť jazyka ako reprezentanta vlastnej identity a národnej kultúry, chápať potrebu dobrého ovládania spisovnej variety rómčiny v rámci vzdelávania a aktívnej účasti v sociálnom a občianskom živote.
13. Rešpektovať jazykovú a kultúrnu rôznorodosť v spoločnosti, chápať jazykové potreby príslušníkov iných národov a národností.

Komunikačná interakcia

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Spolupracovať pri vedení dialógu s komunikačným partnerom, vecne rozvíjať dialóg, aktívne a kriticky reagovať na repliky komunikačného partnera.	
Nenásilným spôsobom komunikovať svoje postoje, pocity a potreby s rešpektom k sebe a ku komunikačnému partnerovi.	Uplatňovať zásady zdvorilosti a sociokultúrnych zvyklostí, tykanie – vykkanie.
Pomenovať rôzne aspekty svojej identity a vysvetliť, ktoré rôzne vplyvy pôsobia na utváranie identity.	
Prejaviť pozitívne pocity o svojom tele, ktoré majú vplyv na zdravie, sebaobraz a správanie (imidž tela) v období dospievania.	
Uplatňovať pri vedení dialógu zásady zdvorilosti, sociokultúrne zvyklosti, ale aj asertívny prístup.	
Zdôvodniť potrebu starostlivosti o prírodné a kultúrne dedičstvo a verejné priestranstvá a podobne.	

Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.	
Opísať moderné spôsoby platenia a rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné).	
Rozlíšiť a rešpektovať špecifiká komunikačnej interakcie v rôznych jazykoch.	
Podnietiť komunikáciu a diskutovať o primeranej aktuálnej alebo odbornej téme, dodržiavať pritom pravidlá skupinovej diskusie.	Podnietiť komunikáciu a diskutovať o aktuálnej téme, dodržiavať pritom pravidlá diskusie.
Vyjadriť názor na primerané spoločensky aktuálne témy, riešiť problémy, svoje stanoviská podporiť rôznymi druhmi argumentov.	Vyjadrovať, argumentovať a obhájiť vlastný názor a myšlienky, vhodne využívať slovnú zásobu v danej komunikačnej situácii.
Rešpektovať názory iných, nesúhlas vyjadriť sociálne primeraným spôsobom a na základe podložených argumentov.	Rešpektovať názory iných.
Využiť na komunikáciu situačne vhodné hovorené, obrazovo-hovorené alebo písané komunikačné kanály.	
Efektívne spolupracovať a komunikovať pri riešení problémov v kolektíve, chápať príčiny konfliktov a vie im reguláciou svojho správania predchádzať.	
Identifikovať a popísať nepravdivé a nebezpečné obsahy v mediálnom prostredí.	
Vybrať a použiť vhodné digitálne nástroje na komunikáciu.	
Vytvoriť jednoduchý a zmysluplný digitálny obsah.	

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Komunikačná situácia, komunikačné činitele, zásady kooperácie a zdvorilosti.	Komunikačná situácia, zásady kooperácie a zdvorilosti .
Komunikovanie svojich postojov, pocitov a potrieb s rešpektom k sebe a ku komunikačnému partnerovi.	Komunikovanie svojich postojov , pocitov, myšlienok a potrieb s rešpektom k sebe a ku komunikačnému partnerovi.
Rôzne aspekty identity a toho, čo žiaka formuje počas života.	Formovanie žiaka počas života – identita .
Rozhovor o tom, čo spôsobí úmyselne nepravdivá informácia.	Rozhovor o tom, čo spôsobí úmyselne nepravdivá informácia za pomoci učiteľa.
Situačne vhodné používanie jednotlivých variet rómčiny (štandardná varieta, slang, nárečie).	Situačne vhodné používanie jednotlivých variet rómčiny za pomoci učiteľa (štandardná varieta, slang, nárečie).
Nácvik interakcie v rôznych komunikačných situáciách (napríklad praktické využitie peňazí, moderné spôsoby a nástroje platenia – internetbanking a bezpečnosť pri platení).	Nácvik interakcie v rôznych komunikačných situáciách za pomoci učiteľa (napr. moderné spôsoby a nástroje platenia – internetbanking a bezpečnosť pri platení).
Poznávanie a porovnávanie komunikačnej interakcie vo viacerých jazykoch.	
Viacjazyčné prostredie na Slovensku, chápanie jazykových a kultúrnych potrieb príslušníkov iných národov a národnostných menšín.	Viacjazyčné prostredie na Slovensku, chápanie jazykových a kultúrnych potrieb príslušníkov iných národov a národnostných menšín.

Efektívna a asertívna komunikácia

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Nácvik kooperácie v priamom alebo v sprostredkovanom dialógu: komunikovať primerané množstvo informácií, hovoriť pravdivo, k veci, jasne a zrozumiteľne.	
Uplatňovanie zásad zdvorilosti a sociokultúrnych zvyklostí.	Uplatňovanie zásad zdvorilosti a sociokultúrnych zvyklostí.

Pravidlá asertívnej komunikácie, asertívne techniky a ich nácvik.	Pravidlá asertívnej komunikácie , asertívne techniky a ich nácvik za pomoci učiteľa.
Druhy argumentov, argumentačných techník a ich nácvik.	
Rozlišovanie tvrdenia, argumentu a presvedčenia.	Rozlišovanie tvrdenia, argumentu a presvedčenia.
Iniciovanie diskusie, diskutovanie v skupinách na aktuálnu alebo odbornú tému (napr. uplatňovanie princípov ekologického záhradníčenia pri starostlivosti o školskú/komunitnú záhradu).	Diskutovanie v skupinách na aktuálnu alebo odbornú tému za pomoci učiteľa (napr. uplatňovanie princípov ekologického záhradníčenia pri starostlivosti o školskú/komunitnú záhradu).
Uplatňovanie efektívnej dialogickej komunikácie pri riešení problémov v kolektíve, regulovať svoje správanie a tak predchádzať potenciálnym konfliktom.	Uplatňovanie efektívnej komunikácie pri riešení problémov v kolektíve/komunite, regulovať svoje správanie a tak predchádzať potenciálnym konfliktom.
Participácia v internetovej diskusii, zapojenie do diskusného fóra.	
Identifikovanie manipulatívnej komunikácie a obranná reakcia na ňu.	Identifikovanie manipulatívnej komunikácie a obranná reakcia na ňu za pomoci učiteľa.
Poznávanie a porovnávanie komunikačnej interakcie vo viacerých jazykoch (kontaktové prostriedky, tykanie – vykanie, symbolika gest, farieb a pod.).	Poznávanie a porovnávanie komunikačnej interakcie (tykanie – vykanie, symbolika gest a pod.).
Vyjadrovanie názorov na aktuálnu spoločenskú tému, podporenie stanoviska rôznymi druhmi argumentov.	Vyjadrovanie názorov na aktuálnu spoločenskú tému za pomoci učiteľa.
Podporovanie empatického vzťahu k vlastnému telu, zdravé sebavedomie a sebaaprijatie.	Podporovanie empatického vzťahu k vlastnému telu, zdravé sebavedomie a sebaaprijatie.
Rešpektovanie názoru účastníkov diskusie, vyjadrenie nesúhlasu alebo námietky sociálne primeraným spôsobom s podporou argumentov.	Rešpektovanie názoru účastníkov diskusie.

Dodržiavanie pravidiel skupinovej diskusie (prihlásiť sa o slovo, počkať na vyzvanie, neskákať do reči, reagovať jazykovo a sociálne primerane).	Dodržiavanie pravidiel skupinovej diskusie (prihlásiť sa o slovo, počkať na vyzvanie, neskákať do reči, reagovať jazykovo a sociálne primerane).
--	---

Neformálna a formálna korešpondencia

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Nácvik inštitucionálneho dialógu (u lekára, na úrade, v záujmových inštitúciách a pod.).	Nácvik dialógu za pomoci učiteľa (u lekára, na úrade, v záujmových inštitúciách a pod.).
Nácvik sprievodného dialógu pri vykonávaní spoločných činností.	
Nácvik vecného dialógu o aktuálnej alebo odbornej téme.	Nácvik vecného dialógu o aktuálnej alebo odbornej téme za pomoci učiteľa.
Nácvik bežnej a úradnej elektronickej korešpondencie prostredníctvom e-mailu.	Nácvik elektronickej korešpondencie prostredníctvom e-mailu.
Používanie veľkých písmen na vyjadrenie úcty.	
Jazykové a grafické špecifiká krátkych textových správ.	
Vytváranie jednoduchých digitálnych obsahov.	Vytváranie jednoduchých digitálnych obsahov za pomoci učiteľa.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porozumenie a používanie tematickej a odbornej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania interakčných a diskusných aktivít.	Porozumenie a používanie primeranej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania interakčných a diskusných aktivít za pomoci učiteľa.
Nadväzovanie replík v dialógu, používanie vhodných jazykových prostriedkov.	Používanie vhodných jazykových prostriedkov .
Využívanie argumentačnej funkcie komunikačných prostriedkov (príklady, citáty, frazémy, dôraz, gestá).	

Uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti.	Uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti za pomoci učiteľa.
Situačne vhodné používanie zvukových, pohybových a mimojazykových prostriedkov.	Situačne vhodné používanie zvukových, pohybových a mimojazykových prostriedkov.
Uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel v písanej a v elektronickej interakcii.	Uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel v písanej a v elektronickej interakcii za pomoci učiteľa.

Hovorená produkcia⁵

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Vytvoriť obsahovo a formálne súdržné hovorené texty s rôznym komunikačným zámerom a s uplatnením jednotlivých slohových postupov.	Klást' otázky k obsahu a k použitým jazykovým prostriedkom v ústnom prejave, používať pravidlá rómskeho pravopisu v ústnom prejave.
Rozlíšiť rôzne žánre hovoreného alebo obrazovo-hovoreného (multimodálneho) textu.	
Použiť pri príprave hovoreného alebo multimodálneho textu vhodné obsahové, kompozičné, jazykové a vizuálne stratégie.	
Ústnou formou zhrnúť a zhodnotiť informácie získané z rôznych zdrojov a využiť ich pri vzdelávaní alebo sebavyjadrení.	
Pripraviť a prezentovať hovorený alebo obrazovo-hovorený text s komunikačným zámerom sprostredkovať informácie a objasniť problém.	
Pripraviť a predniesť príležitostný rečnícky prejav a využívať pritom sugestívnu funkciu komunikačných prostriedkov.	

Pripraviť a predniesť rečnícky prejav s komunikačným zámerom presvedčiť adresáta, používať pritom rôzne druhy argumentov a argumentačnú funkciu komunikačných prostriedkov.	
Aktívne a kriticky počúvať hovorené prejavy iných, analyzovať a zhodnotiť obsahovú, kompozičnú a jazykovú stránku a vyjadriť svoje stanovisko.	
Využiť pri príprave hovoreného alebo obrazovo-hovoreného prejavu vhodnú slovnú zásobu, lexikálne vzťahy a vetné štruktúry podľa komunikačného zámeru, slohového postupu a použitého žánru textu.	
Hovorený prejav predniesť kultivovane, s rešpektovaním pravidiel spisovnej výslovnosti, s vhodnou moduláciou hlasu a súhrou jazykových, popri jazykových aj mimojazykových prostriedkov.	
Porozumieť primeraným jazykovedným pojmom a termínom, používať ich pri analýze a hodnotení textov.	

Kultivovanie hovoreného prejavu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Písomná príprava hovoreného a obrazovo-hovoreného textu podľa týchto fáz: výber témy, zhromažďovanie materiálu, selekcia a kompozícia, tvorba konceptu, úprava textu.	Písomná príprava hovoreného a obrazovo-hovoreného textu podľa týchto fáz: výber témy , zhromažďovanie materiálu, selekcia a kompozícia, tvorba konceptu, úprava textu za pomoci učiteľa.
Písomná príprava hovoreného a obrazovo-hovoreného textu s komunikačným zámerom	Príprava obsahovo a formálne súdržného hovoreného textu s rôznym komunikačným

sprostredkovať informácie a objasniť problém z rodinného prostredia, resp. zo školského prostredia podľa individuálnych schopností žiaka/čky.	zámerom a s uplatnením jednotlivých slohových postupov v komunikácii s členom rodiny o rozdeľovaní úloh v domácnosti, s učiteľmi o obľúbených a neobľúbených predmetoch v škole, o tom, čo chcú robiť po ukončení základnej školy za pomoci učiteľa.
Príprava vizuálnej zložky textu a jej úprava pri obrazovo-hovorenom texte.	
Príprava obsahovo a formálne súdržného hovoreného textu s rôznym komunikačným zámerom a s uplatnením jednotlivých slohových postupov v komunikácii s členom rodiny o rozdeľovaní úloh v domácnosti, s učiteľmi o obľúbených a neobľúbených predmetoch v škole, o tom, čo chcú robiť po ukončení základnej školy.	
Vhodné stratégie prípravy a úpravy textu (obsahové, kompozičné, jazykové a vizuálne).	
Nácvik kultivovaného prednesu hovoreného prejavu.	Nácvik kultivovaného prednesu hovoreného prejavu za pomoci učiteľa.
Nácvik kultivovanej prezentácie obrazovo-hovoreného textu, funkčné prepájanie jazykovej a obrazovej zložky.	Nácvik kultivovanej prezentácie obrazovo-hovoreného textu, funkčné prepájanie jazykovej a obrazovej zložky za pomoci učiteľa.
Prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.	Prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Sebareflexia prezentovaného prejavu.	Sebareflexia prezentovaného prejavu.
Aktívne a kritické počúvanie hovorených prejavov iných.	Aktívne a kritické počúvanie hovorených prejavov iných.

Analyzovanie a hodnotenie obsahovej, kompozičnej, jazykovej, prednesovej a vizuálnej stránky prejavu podľa vopred stanovených kritérií.	Analyzovanie a hodnotenie obsahovej, kompozičnej, jazykovej, prednesovej a vizuálnej stránky prejavu podľa vopred stanovených kritérií za pomoci učiteľa.
Formulovanie argumentov pri vyjadrovaní stanoviska k vlastnému alebo inému hovorenému prejavu.	Formulovanie argumentov pri vyjadrovaní stanoviska k vlastnému alebo inému hovorenému prejavu za pomoci učiteľa.

Žánre hovoreného a obrazovo-hovoreného textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Presvedčací (persuazívny) rečnícky prejav: vyjadrenie názoru na aktuálne témy s podporou argumentov a s cieľom presvedčiť adresáta.	Vyjadrenie vlastného názoru na aktuálne témy s podporou argumentov a s cieľom presvedčiť adresáta.
Príprava odbornej informácie.	Príprava odbornej informácie za pomoci učiteľa.
Príležitostný rečnícky prejav: slávnostný príhovor, moderovanie podujatia.	Príležitostný rečnícky prejav : slávnostný príhovor, moderovanie podujatia za pomoci učiteľa.

Komunikačné prostriedky a pravidlá odborného hovoreného a obrazovo-hovoreného

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porozumenie a používanie tematickej a odbornej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania textu.	Porozumenie a používanie tematickej a odbornej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania textu za pomoci učiteľa.
Využívanie argumentačnej funkcie komunikačných prostriedkov: príklady, fakty, citáty, dôraz, pauza, gestá, grafické prostriedky v obrazovo-hovorenom texte (s využitím možností textového editora).	

Využívanie sugestívnej funkcie komunikačných prostriedkov: zámerné opakovanie, enumerácie, rečnícke otázky, apely, frazémy a iné expresívne výrazy, metafora a metonymia.	
Uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti.	Uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti za pomoci učiteľa.
Primeraná modulácia hlasu a situačne vhodné používanie pohybových a mimojazykových prostriedkov.	Primeraná modulácia hlasu a situačne vhodné používanie pohybových a mimojazykových prostriedkov.

Písaná produkcia

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Vytvoriť obsahovo a formálne súdržné písané texty s rôznym komunikačným zámerom a s uplatnením jednotlivých slohových postupov.	Pripraviť písané texty na základe kľúčových slov a osnov, používať pravidlá rómskeho pravopisu v písomnom prejave, klásť otázky k obsahu a k použitým jazykovým prostriedkom v písanom texte, pripraviť písomné odpovede na otázky, pripraviť samostatne písomný text na danú tému a vedieť ho prezentovať s pomocou základných/nosných slovných spojení korešpondujúcich s témou.
Rozlíšiť rôzne druhy a žánre textov a ich funkcie pri komunikácii písaním.	
Zdôvodniť voľbu druhu textu pre naplnenie svojho komunikačného/autorského zámeru v písanej produkcii.	
Tvoriť písané texty ako prostriedok sebvýjadrenia a ako prejav nadobudnutého poznania v zadanej téme.	

Adekvátne skúsenostiam rešpektovať princípy vyplývajúce zo zákonitostí textovej výstavby (princíp prehľadnosti, postupnosti).	
Využiť písanie ako učebnú stratégiu pri práci s textom (dokážu vytvoriť súhrn, zostručiť rozsiahlejšie časti textu, vizualizovať obsah textu s použitím grafických nástrojov).	
Zohľadniť očakávania (potenciálneho) adresáta textu pri písanej produkcii.	
Používať pri tvorbe písaného textu vhodné obsahové, kompozičné, jazykové a grafické stratégie, využiť jazykové slovníky v tlačenej aj digitálnej forme.	
Využiť pri príprave písaného alebo obrazovo-písaného textu vhodnú slovnú zásobu, lexikálne vzťahy a vetné štruktúry podľa komunikačného zámeru, slohového postupu a použitého žánru textu.	
Využiť pravopisné pravidlá a princípy v písanom prejave.	
Monitorovať priebeh písania a korigovať vlastný písaný text z obsahového, kompozičného, jazykového a formálneho hľadiska.	
Pri úprave formálnej stránky tvoreného textu uplatniť svoje grafické zručnosti s využitím počítačových textových editorov.	
Primerane skúsenostiam analyzovať a zhodnotiť kvalitu vlastného písaného textu a vlastný proces tvorenia textu, využívať pri tom znalosti jazykovedných pojmov a termínov.	

Proces tvorenia textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vyjadrenie komunikačného zámeru (informovať, vyrozprávať dej, opísať znaky a vlastnosti, vysvetliť, objasniť niečo, obhájiť stanovisko a pod.) v produkovanom texte v závislosti od vlastného komunikačného cieľa (čo chcem písaným textom dosiahnuť).	Vyjadrenie komunikačného zámeru (informovať, vyrozprávať dej, opísať znaky a vlastnosti, vysvetliť, objasniť niečo, obhájiť stanovisko a pod.) v produkovanom texte.
Individuálna voľba témy podľa komunikačného/autorského zámeru a potenciálneho/reálneho adresáta.	Individuálna voľba témy podľa komunikačného/autorského zámeru a potenciálneho/ reálneho adresáta.
Voľba vhodného slohového postupu na komunikovanie zamýšľaného obsahu.	Voľba vhodného slohového postupu na komunikovanie zamýšľaného obsahu za pomoci učiteľa.
Využívanie efektívnych spôsobov zhromažďovania jazykového materiálu (slov, slovných spojení a vetných celkov) k zvolenej téme aj s využitím relevantných zdrojov a interakcie s inými osobami (fáza invencie pri tvorení textu, napr. asociačné zhľukovanie, pojmové mapovanie, výpisky zo zdrojov, rozhovory s inými a pod.).	Využívanie slov, slovných spojení a súvetí v súvislosti so zámerom produkovateľného textu.
Využívanie efektívnych stratégií pri štruktúrovaní obsahu produkovateľného textu (napr. osnova, grafické znázornenie štruktúry textu a pod.).	Využívanie efektívnych stratégií pri štruktúrovaní obsahu textu za pomoci učiteľa (napr. osnova, grafické znázornenie štruktúry textu a pod.).
Upravovanie vlastného textu po obsahovej, kompozičnej a jazykovej stránke.	
Upravovanie textu a pravopisná korektúra s využitím základných korektorských značiek a vhodných jazykových slovníkov.	

Upravovanie textu (čistopis), v prípade multimodálnych a digitálnych komunikátov vrátane finálnej úpravy obrazovej a grafickej zložky.	Upravovanie textu (čistopis).
Prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.	Prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porozumenie produkčnej úlohy a stanovenie cieľa písania.	Porozumenie úlohy a stanovenie cieľa písania.
Uvedomenie si zmyslu písanej produkcie.	Uvedomenie si zmyslu písanej produkcie .
Plánovanie efektívnych stratégií pri tvorení textu, v prípade neefektívnej stratégie úprava zaužívaného postupu pri tvorení.	Plánovanie efektívnych stratégií pri tvorení textu.
Komunikovanie motivácie tvoriť písaný text na zvolenú tému, stanovenie cieľa pri komunikovaní písaním.	
Uplatnenie znalostí o žánroch narácie, opisu, informácie, argumentácie, výkladu.	Uplatnenie znalostí o žánroch narácie, opisu, informácie, argumentácie, výkladu za pomoci učiteľa.
Monitorovanie priebehu zberu a následnej selekcie vhodného jazykového materiálu (vhodnosť podľa témy, stanoveného cieľa, zámeru, potenciálneho adresáta).	Výber vhodného jazykového materiálu podľa témy, stanoveného cieľa, zámeru, potenciálneho adresáta za pomoci učiteľa.
Koncentrácia pozornosti a sústredená práca vo fáze štylizácie, vedomé potláčanie rušivých a nesúvisiacich podnetov.	
Analýza a hodnotenie textu a jeho častí vzhľadom na komunikačný zámer, slohový postup a adresáta.	Analýza a hodnotenie textu a jeho častí vzhľadom na komunikačný zámer, slohový postup a adresáta za pomoci učiteľa.

Žánre písaného a obrazovo-písaného textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Tvorenie rôznych žánrov písaného, multimodálneho alebo digitálneho textu s využitím jednotlivých slohových postupov (informačný, rozprávací, opisný, výkladový/úvahový) alebo ich kombináciou.	Tvorenie rôznych žánrov písaného, multimodálneho alebo digitálneho textu s využitím jednotlivých slohových postupov (informačný, rozprávací, opisný, výkladový/úvahový) alebo ich kombináciou.
Tvorenie a vyplňanie administratívnych textov: plagát, úradné formuláre, prihláška, životopis.	Tvorenie a vyplňanie administratívnych textov za pomoci učiteľa: plagát, úradné formuláre, prihláška, životopis.
Tvorenie odborných textov: odborná informácia, zhrnutie, anotácia, poster.	Tvorenie odborných textov za pomoci učiteľa: odborná informácia, zhrnutie, anotácia, poster.
Vyjadrenie subjektívneho názoru na všeobecne známu tému v úvahovom texte.	
Písomné vyjadrenie názoru na aktuálne témy s podporou argumentov a s cieľom presvedčiť adresáta.	
Vytvorenie zážitkového rozprávacieho textu s prepracovanou štruktúrou a zapojením opisných častí.	
Sebavyjadrenie prostredníctvom rôznych techník tvorivého písania (aj v kombinácii s obrazovou zložkou).	

Komunikačné prostriedky a pravidlá

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Použitie jednoduchých a zložených súvetí ako prostriedkov rozvíjania témy a vyjadrovania logických vzťahov v texte.	Použitie súvetí ako prostriedkov rozvíjania témy a vyjadrovania logických vzťahov v texte.
Porozumenie a používanie tematickej a odbornej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania textu.	Porozumenie a používanie tematickej a odbornej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania textu.

Vyjadrovanie syntaktických významov vo vete (vetné členy) a ich úloha pri tvorení textu.	Vyjadrovanie syntaktických významov vo vete (vetné členy) a ich úloha pri tvorení textu za pomoci učiteľa.
Využívanie argumentačnej funkcie komunikačných prostriedkov: príklady, fakty, citáty, grafické prostriedky (veľkosť, typ, farba písma, grafické rozmiestnenie textu a ďalšie možnosti textového editora) atď.	
Využívanie sugestívnej funkcie komunikačných prostriedkov: zámerné opakovanie, enumerácie, rečnícke otázky, apely, frazémy a iné expresívne výrazy, metafora a metonymia atď.	
Využívanie slovotvorného vzťahu medzi slovami pri rozvíjaní témy textu (slovotvorné hniezdo).	Využívanie slovotvorného vzťahu medzi slovami pri rozvíjaní témy textu, porozumenie a používanie tematickej a odbornej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania textu za pomoci učiteľa.
Použitie rôznych druhov nadväzovacích prostriedkov (konektorov) v texte: pripájacie častice, lexikálne opakovanie (zámenné a iné synonymá, antonymá, slovotvorné prostriedky), morfológické opakovanie (kategória zhody), kontextová elipsa atď.	

Osojovanie a uplatňovanie pravopisu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Automatizácia získaných pravopisných zručností pri jednotlivých pravopisných princípoch.	Automatizácia získaných pravopisných zručností.
Morfematický pravopis: upevňovanie skloňovania podstatných a prídavných mien	<i>Morfematický pravopis</i> za pomoci učiteľa: upevňovanie skloňovania slovných druhov,

<p>ako východisko uplatňovania morfeematického pravopisu pri pravopise pádových koncoviek; nacvičovanie pravopisu pádovej koncovky pri ďalších ohybných slovných druhoch (zámená, číslovky) a nácvik pravopisu ďalších slovotvorných prípon.</p>	<p>nacvičovanie pravopisu pádovej koncovky slovných druhov.</p>
<p>Gramatický pravopis: nacvičovanie rozlišovania nominatívu jednotného a množného čísla podstatných mien, nacvičovanie pravopisu čísloviek; nacvičovanie písania spoluhlások <i>d', l', ñ, t'</i> pred samohláskami <i>i</i> alebo <i>e</i> pred koncovkami ženského rodu, v pluráli pôvodných ženských podstatných mien bez koncovky, pred zdrobňovacou príponou ženského rodu <i>-ori, -ica</i>, pred príponami <i>-ipen/iben, -pen/ben</i> pri odvodených podstatných menách, v minulom čase, pred sufixom <i>-ar</i> a pri odvodzovaní sloviess.</p>	<p><i>Gramatický pravopis</i> za pomoci učiteľa: nacvičovanie rozlišovania nominatívu jednotného a množného čísla podstatných mien, nacvičovanie pravopisu čísloviek, nacvičovanie písania spoluhlások <i>d', l', ñ, t'</i> pred samohláskami <i>i</i> alebo <i>e</i> pred koncovkami ženského rodu, v pluráli pôvodných ženských podstatných mien bez koncovky, pred zdrobňovacou príponou ženského rodu <i>-ori, -ica</i>, pred príponami <i>-ipen/iben, -pen/ben</i> pri odvodených podstatných menách, v minulom čase, pred sufixom <i>-ar</i> a pri odvodzovaní sloviess.</p>
<p>Etymologický pravopis: nacvičovanie pravopisu pri udomácnených slovách prevzatých z cudzích jazykov alebo internacionálnych odborných termínoch.</p>	<p><i>Etymologický pravopis</i> za pomoci učiteľa: nacvičovanie pravopisu pri udomácnených slovách prevzatých z cudzích jazykov alebo internacionálnych odborných termínoch.</p>
<p>Sémantický pravopis: nacvičovanie pravopisu pri zložitejších zemepisných názvoch, názvoch štátov, inštitúcií.</p>	<p><i>Sémantický pravopis</i> za pomoci učiteľa: nacvičovanie pravopisu pri zložitejších zemepisných názvoch, názvoch štátov, inštitúcií.</p>
<p>Interpunkčný pravopis: precvičovanie interpunkčného pravopisu, písanie interpunkčných znamienok (bodka, otáznik, výkričník, úvodzovka, čiarka).</p>	<p><i>Interpunkčný pravopis</i> za pomoci učiteľa: precvičovanie interpunkčného pravopisu, písanie interpunkčných znamienok (bodka, otáznik, výkričník, úvodzovka, čiarka).</p>

Vecná recepcia

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Porozumieť súvislým a nesúvislým textom, ako aj multimodálnym textom (kombinácia jazyka, statického obrazu, dynamického obrazu, zvuku, pohybu) na úrovni explicitných a implicitných významov.	
Informácie a vyvodené súvislosti z textu objasniť, konfrontovať s vlastnými znalosťami a skúsenosťami, vyjadriť svoj názor a podložiť ho argumentmi, zdieľať a prezentovať ho v skupinovej diskusii.	
Ústne a písomne spracovať zhrnutia a závery z textu, vie získané informácie využiť pri tvorení vlastných textov s cieľom vzdelávania alebo sebavyjadrenia, pri riešení učebných úloh, zadaní a problémových situácií.	Vyhľadávať a zhromažďovať vhodné informácie na prípravu vlastného textu, reprodukovať prečítaný text a odpovedať na otázky súvisiace s prečítaným textom, k prednesenému textu zaujať primerane veku svoje stanovisko.
Počúvať a čítať texty s konkrétnym zámerom a analyzovať ich, využívať pritom aj voľne dostupné otvorené zdroje.	
Získať, spracovať a selektovať informácie z rôznych informačných zdrojov (tlačených, audiovizuálnych, digitálnych), veku primerane.	
Porozumieť základným vlastnostiam textu (obsahová a formálna súdržnosť, komunikačný zámer, spôsob rozvíjania témy – slohový postup) a vie ich uplatniť pri porozumení textu a pri tvorení vlastného textu.	

Porovnávať obsahové, kompozičné a jazykové odlišnosti textov podľa rôzneho komunikačného zámeru a slohového postupu.	
Analyzovať úlohu poprijazykových (grafických, pohybových, zvukových) a mimojazykových prostriedkov pri porozumení čítaného a počúvaného textu.	

Porozumenie textu, spracovanie a využitie získaných informácií

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Aktívne počúvanie rómskych textov aj audionahrávok.	Aktívne počúvanie textov aj audionahrávok ³ .
Učiteľom riadené a samostatné vyvodzovanie implicitných významov z textu prehlbujúce základné porozumenie textu: objasňovanie súvislostí, vyjadrovanie názoru, uvádzanie podporných argumentov, využívanie predchádzajúcich znalostí na dosiahnutie logicky prijateľných záverov (induktívne inferencie), logické úsudky z informácií a dôkazov priamo dostupných v texte (deduktívne inferencie).	Učiteľom riadené a samostatné vyvodzovanie implicitných významov z textu prehlbujúce základné porozumenie textu: objasňovanie súvislostí, vyjadrovanie názoru, uvádzanie podporných argumentov, využívanie predchádzajúcich znalostí na dosiahnutie logicky prijateľných záverov (induktívne inferencie), logické úsudky z informácií a dôkazov priamo dostupných v texte (deduktívne inferencie).
Získavanie, spracovanie a triedenie informácií z rôznych informačných zdrojov.	Získavanie, spracovanie a triedenie informácií z rôznych informačných zdrojov.
Posúdenie pravdivosti a spoľahlivosti informácií na základe ich overovania a konfrontovania vo viacerých zdrojoch.	Posúdenie pravdivosti a spoľahlivosti informácií na základe ich overovania a konfrontovania vo viacerých zdrojoch za pomoci učiteľa.
Posúdenie pravdivých a nepravdivých informácií z textov, zo sociálnych sietí.	Posúdenie pravdivých a nepravdivých informácií z textov, zo sociálnych sietí za pomoci učiteľa.

Zdieľanie a prezentovanie získaných informácií v skupinovej diskusii, obhajovanie názoru pomocou argumentov, vecné reagovanie na argumenty účastníkov diskusie.	
Využitie spracovaných informácií z textu pri riešení učebných úloh a problémových situácií, pri vzdelávaní a sebavyjadrení.	
Porozumenie štruktúry textu podľa komunikačného zámeru a použitého slohového postupu.	Porozumenie štruktúry textu podľa komunikačného zámeru a použitého slohového postupu.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Vlastný výber a vyhľadávanie textov na čítanie alebo počúvanie v závislosti od cieľov čitateľa/poslucháča, vyhodnocovanie cieľov, reflexia a komunikovanie výsledkov čítania alebo počúvania.	Vlastný výber a vyhľadávanie textov na čítanie alebo počúvanie.
Čítanie vybraných textov z periodiká, napr. Romano džaniben (mimoučebnicový zdroj).	Čítanie vybraných textov z periodika, napr. Romano džaniben (mimoučebnicový zdroj).
Porovnávanie rôznych rómskych textov podľa formy a obsahu, následne ich určovanie odlišnosti.	Porovnávanie rôznych textov podľa formy a obsahu, následne určovanie ich odlišností za pomoci učiteľa.
Upevňovanie osvojených stratégií čítania a učenia sa z textu a náročnejšie formy spracovania obsahu (konspekt, sumarizácia, anotácia, grafické nástroje).	Upevňovanie osvojených stratégií čítania a učenia sa z textu.
Využívanie osvojených stratégií čítania/počúvania a rozvíjanie špecifických stratégií informačného správania v digitálnom prostredí.	

Formovanie základných spôsobilostí informačnej gramotnosti – stratégií zvládania kvantity a rozlišovania kvality dostupných informácií.	
Dôraz na podporovanie hodnotiacich postojov, kritického myslenia a vlastnej autorskej tvorby pri práci s informáciami.	Dôraz na podporovanie hodnotiacich postojov, kritického myslenia a vlastnej autorskej tvorby pri práci s informáciami.
Aktívne a samostatné využívanie fyzických a elektronických knižníc, orientácia v knižných katalógoch.	Aktívne a samostatné využívanie fyzických a elektronických knižníc , orientácia v knižných katalógoch za pomoci učiteľa.

Vlastnosti textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Základné vlastnosti textu a ich uplatnenie pri porozumení textu:	Základné vlastnosti textu a ich uplatnenie pri porozumení textu.
Obsahová súdržnosť textu: rozvíjanie témy a logické usporiadanie viet a odsekov podľa použitého slohového postupu (informačný, opisný, rozprávací, výkladový/úvahový).	Obsahová súdržnosť textu: rozvíjanie témy a logické usporiadanie viet a odsekov podľa použitého slohového postupu (informačný, opisný, rozprávací, výkladový/úvahový).
Formálna súdržnosť textu: nadväzovanie viet prostredníctvom rôznych druhov nadväzovacích prostriedkov (konektorov), analyzovanie nadväzovacích prostriedkov v texte.	Formálna súdržnosť textu: nadväzovanie viet prostredníctvom rôznych druhov nadväzovacích prostriedkov (konektorov), analyzovanie nadväzovacích prostriedkov v texte za pomoci učiteľa.
Rozlišovanie textov podľa komunikačného zámeru: informovať, objasniť, argumentovať, presvedčiť, zaujať, emocionálne pôsobiť.	Rozlišovanie textov podľa komunikačného zámeru: informovať, objasniť, argumentovať, presvedčiť, zaujať, emocionálne pôsobiť.
Porovnávanie rôznych rómskych textov podľa formy a obsahu, následne ich určovanie odlišností.	Porovnávanie rôznych textov podľa formy a obsahu, následne určovanie ich odlišností.

Žánre vecného textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porozumenie odborným textom: odborný článok, interview, prezentácie, poster.	Porozumenie odborným textom : odborný článok, interview, prezentácia, poster.
Porozumenie rečníckych prejavov a rozlišovanie rečníckych žánrov: príležitostné prejavy (slávnostné príhovory, moderovanie), náučné prejavy (prednáška, referát), politické prejavy (príhovory, diskusie).	Porozumenie rečníckych prejavov a rozlišovanie rečníckych žánrov : príležitostné prejavy (slávnostné príhovory, moderovanie), náučné prejavy (prednáška, referát), politické prejavy (príhovory, diskusie).

Komunikačné prostriedky a pravidlá, význam jazyka

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Porozumenie funkciám, významu a stavbe jazyka (jazykové roviny a oblasti jazyka).	Porozumenie funkciám, významu a stavbe jazyka.
Individuálny vzťah žiaka k jazykom, porozumenie problematike viacjazyčnosti na území a mimo územia štátu.	Individuálny vzťah žiaka k jazykom.
Využitie znalostí jazykových prostriedkov pri porozumení textu.	Využitie znalostí jazykových prostriedkov pri porozumení textu.
<i>Syntaktické prostriedky</i> : jednoduché a zložené súvetia ako prostriedky rozvíjania témy a vyjadrovania logických vzťahov v texte.	<i>Syntaktické prostriedky</i> : jednoduché a zložené súvetia ako prostriedky rozvíjania témy a vyjadrovania logických vzťahov v texte za pomoci učiteľa.
<i>Lexikálne prostriedky</i> : analyzovanie slovnej zásoby v texte z hľadiska komunikačného zámeru, slohového postupu a témy textu; spôsoby obohacovania slovnej zásoby rómčiny (nové slová v jazyku – preberanie, tvorenie, ustálené slovné spojenia, prenášanie významu); pragmaticky príznakové slová (odborné termíny, expresívne slová, nespisovné slová), porozumenie bežným a kultúrnym frazémam.	<i>Lexikálne prostriedky</i> : analyzovanie slovnej zásoby v texte z hľadiska komunikačného zámeru, slohového postupu a témy textu; spôsoby obohacovania slovnej zásoby rómčiny (nové slová v jazyku – preberanie, tvorenie, ustálené slovné spojenia, prenášanie významu); pragmaticky príznakové slová (odborné termíny, expresívne slová, nespisovné slová), porozumenie bežným a kultúrnym frazémam za pomoci učiteľa.

<p><i>Slovotvorné prostriedky:</i> úloha slovotvorby pri porozumení odborných termínov a pri porozumení textu (slovotvorná stavba napovedá význam slova; slová z rovnakého slovotvorného hniezda sú prostriedkom súdržnosti textu); motivačný vzťah medzi základovým a utvoreným slovom (slovotvorná stavba), slovotvorné spôsoby (odvodzovanie, skladanie), <i>slovotvorné prostriedky</i> (predpony, prípony, slovotvorný základ).</p>	<p><i>Slovotvorné prostriedky:</i> úloha slovotvorby pri porozumení odborných termínov a pri porozumení textu; motivačný vzťah medzi základovým a utvoreným slovom (slovotvorná stavba), slovotvorné spôsoby (odvodzovanie, skladanie), slovotvorné prostriedky (predpony, prípony, slovotvorný základ) za pomoci učiteľa.</p>
<p><i>Morfologické prostriedky:</i> analyzovanie významu a funkcie slovných druhov pri porozumení textu; základné významové skupiny plnovýznamových slovných druhov (podstatné mená – konkrétne, abstraktné; slovesá – činnostné, stavové; prídavné mená – akostné, vzťahové, privlastňovacie; príslovky – vlastnostné, okolnostné; číslovky – základné, radové, násobné, druhové (určité a neurčité); zámená – osobné, privlastňovacie, zvrtné, ukazovacie, opytovacie, neurčité); ohybné a neohybné slovné druhy; gramatické kategórie pri ohybných slovných druhoch (člen, rod, číslo, pád, pri slovesách osoba, číslo, čas).</p>	<p><i>Morfologické prostriedky:</i> analyzovanie významu a funkcie slovných druhov pri porozumení textu za pomoci učiteľa; slovné druhy (podstatné mená – konkrétne, abstraktné; slovesá – činnostné, stavové; prídavné mená – akostné, vzťahové, privlastňovacie; príslovky – vlastnostné, okolnostné; číslovky – základné, radové, násobné, druhové (určité a neurčité); zámená – osobné, privlastňovacie, zvrtné, ukazovacie, opytovacie, neurčité); ohybné a neohybné slovné druhy; gramatické kategórie pri ohybných slovných druhoch (člen, rod, číslo, pád, pri slovesách osoba, číslo, čas).</p>

Zážitková recepcia

Žiak vie/dokáže:

Výkonový štandard	Minimálny učebný výstup
Využiť osobnú estetickú skúsenosť a imagináciu z recepcie žánrovo rôznorodých literárnych textov (vrátane multimediálnych umeleckých žánrov) vo vlastnej pisateľskej činnosti.	Si uvedomovať hodnotu a funkcie jazyka v osobnom a v spoločenskom živote, upevňovať si pozitívny postoj k iným jazykom a kultúram, poznať a vymenovať hodnotné literárne diela, vyjadriť svoj estetický zážitok a názor na vekovo primerané literárne texty.
Vytvárať inferencie (vyvodzovať informácie z textu) prehlbujúce porozumenie textu a prepájajúce textové významy s vlastnými životnými a čitateľskými skúsenosťami.	
Analyzovať estetickú funkciu jazykových prostriedkov v žánrovo rôznorodých literárnych textoch.	
Identifikovať a vymenovať hodnotné literárne diela z rómskej literárnej tvorby.	
V komunikácii oceniť kultúru rómskeho národa a etnika aj na základe literárnej tvorby a zároveň rešpektovať literatúru ako kultúrne dedičstvo s dôrazom na hodnoty ľudskosti a tolerance s vnímaním kultúrnych paralel a odlišností.	
Komunikovať a premýšľať aj o implicitných hodnotovo-morálnych odkazoch a posolstvách literárneho textu.	
Zdieľať osobnú estetickú, hodnotovú a názorovú skúsenosť z recepcie literárneho diela s ostatnými.	
Využiť estetickú skúsenosť z literárneho textu vo vlastnej hovorenej a písanej produkcii, ako aj vo vlastných tvorivých aktivitách.	

Čítanie s porozumením

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Samostatné prerozprávanie obsahu čítaného alebo počúvaného rómskeho textu, reprodukovanie deja s viacerými dejovými líniami, zmena času a miesta udalostí pri prerozprávaní, stručné prerozprávanie príbehu na základe zápletky a/alebo deja, porovnávanie textov.	Prerozprávanie obsahu čítaného alebo počúvaného textu, reprodukovanie deja s viacerými dejovými líniami, zmena času a miesta udalostí pri prerozprávaní, stručné prerozprávanie príbehu na základe zápletky a/alebo deja, porovnávanie textov za pomoci učiteľa.
Identifikácia a prerozprávanie rómskeho literárneho textu, rozdelenie postáv na hlavné a vedľajšie.	Identifikácia a prerozprávanie literárneho textu , rozdelenie postáv na hlavné a vedľajšie.
Prehlbovanie čitateľského záujmu rozprávaním o svojich dojmoch.	Prehlbovanie čitateľského záujmu rozprávaním o svojich dojmoch.
Hodnotenie štruktúry a prvkov textu, umelecké jazykové prostriedky a ich pôsobenie na čitateľa.	Hodnotenie štruktúry a prvkov textu, umelecké jazykové prostriedky a ich pôsobenie na čitateľa za pomoci učiteľa.
Rozlišovanie priameho a obrazného pomenovania v texte, prenesený význam slov, umelecké jazykové prostriedky, vysvetľovanie v kontexte vlastných skúseností.	Rozlišovanie priameho a obrazného pomenovania v texte, prenesený význam slov, umelecké jazykové prostriedky.
Diskutovanie o texte, prezentácia vlastnej interpretácie textu, dotváranie textu podľa vlastnej fantázie.	Diskutovanie o texte, prezentácia vlastnej interpretácie textu, dotváranie textu podľa vlastnej fantázie.
Predvídanie z počutého alebo prečítaného textu.	
Dedukcia významu neznámych slov, slovných spojení a umeleckých jazykových prostriedkov z kontextu, vysvetľovanie pomocou ďalších zdrojov (iné texty, slovníky).	Dedukcia významu neznámych slov, slovných spojení a umeleckých jazykových prostriedkov z kontextu, vysvetľovanie pomocou ďalších zdrojov (iné texty, slovníky).

Tvorba rôzneho druhu otázok k textu – faktografické, induktívne, deduktívne, fantazijné, analytické a hodnotiace otázky.	Príprava rôzneho druhu otázok k textu – faktografické, induktívne, deduktívne, fantazijné, analytické a hodnotiace otázky za pomoci učiteľa.
--	---

Čítanie pre zážitok

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Rozpoznanie a pomenovanie pôsobenia textu na vlastné prežívanie, rozoznávajú príčin tohto pôsobenia, schopnosť predstaviť si ako text (jeho prvok) môže pôsobiť na iných, aké reakcie môže vyvolať.	
Vyjadrovanie a zdieľanie vlastných pocitov, postojov, myšlienok a zážitkov z literárneho, dramatického a filmového spracovania a z ilustrácií verbálnym aj neverbálnym spôsobom.	Vyjadrovanie a zdieľanie vlastných pocitov, postojov, myšlienok a zážitkov z literárneho, dramatického a filmového spracovania a z ilustrácií verbálnym aj neverbálnym spôsobom.
Analyzovanie estetickej funkcie jazykových prostriedkov v žánrovo rôznorodých literárnych textoch.	Analyzovanie estetickej funkcie jazykových prostriedkov v žánrovo rôznorodých literárnych textoch.
Motívy, príčiny konania hrdinov, porovnávanie názorov a pocitov hrdinov so svojimi emóciami, zážitkami a skúsenosťami.	Motívy, príčiny konania hrdinov, porovnávanie názorov a pocitov hrdinov so svojimi emóciami, zážitkami a skúsenosťami.
Čítanie pre potešenie a zážitok, čítanie rómskych textov podľa vlastného výberu a diskusie o prečítaných textoch.	Čítanie pre potešenie a zážitok, čítanie textov podľa vlastného výberu a diskusie o prečítaných textoch.
Prednes textu so snahou o estetickú intonáciu a citové prežívanie v rámci svojich schopností.	
Formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počúvaného rómskeho textu.	Formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počúvaného textu.

Literatúra ako súčasť kultúrneho a národného dedičstva, literatúra iných národov a národnostných menšín.	Literatúra ako súčasť kultúrneho a národného dedičstva, literatúra iných národov a národnostných menšín.
--	---

Samostatný/sebavedomý čitateľ

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Pravidelné vyhotovovanie tvorivých záznamov o svojom čitateľstve a pokrokoch.	Pravidelné vyhotovovanie tvorivých záznamov o svojom čitateľstve a pokrokoch.
Analýza vlastného čítania a jeho potenciál: zámerné a cieľavedomé plánovanie a formovanie vlastného čítania.	
Budovanie čitateľských rituálov a trvalých čitateľských návykov.	Budovanie čitateľských rituálov a trvalých čitateľských návykov .

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
Budovanie schopnosti vedome pracovať s textom ako so zmysluplným zdrojom poznatkov a zážitku.	Budovanie schopnosti vedome pracovať s textom ako so zmysluplným zdrojom poznatkov a zážitku.
Pomenovanie toho, čomu neporozumeli, kladenie otázok, namietanie, spájanie textu a jeho obsahu so svojimi skúsenosťami, predstavami a s nadobudnutými poznatkami.	Pomenovanie toho, čomu neporozumeli, kladenie otázok, namietanie, spájanie textu a jeho obsahu so svojimi skúsenosťami, predstavami a s nadobudnutými poznatkami.
Uvedomenie si obsahu a významu prečítaného a možností regulačných procesov (výber stratégie na overenie porozumenia).	Uvedomenie si obsahu a významu prečítaného textu.
Vyhodnotenie a reflexia vlastného čítania, hlbšie porozumenie textu a jeho štruktúr.	Vyhodnotenie a reflexia vlastného čítania.
Riešenie úloh na porozumenie textu (overenie porozumenia) a prepájanie tém s reálnym životom.	Riešenie úloh na porozumenie textu (overenie porozumenia) a prepájanie tém s reálnym životom.

<p>Vyvodzovanie informácií z textu prehlbujúce porozumenie textu a prepájajúce textové významy s vlastnými životnými a čitateľskými skúsenosťami.</p>	
<p>Vlastný výber a vyhľadávanie textov na čítanie alebo počúvanie v závislosti od čitateľských preferencií (tém, žánrov, autorov).</p>	<p>Vlastný výber a vyhľadávanie textov na čítanie alebo počúvanie v závislosti od čitateľských preferencií (tém, žánrov, autorov).</p>
<p>Komunikovanie významov a zážitku z čítania, počúvania alebo audiovizuálneho umenia.</p>	
<p>Plánovanie procesu recepcie umeleckého diela (pri čítaní a počúvaní literárnych textov, v rámci návštevy divadelného a filmového predstavenia atď.) a plánovanie recepčných aktivít.</p>	<p>Plánovanie procesu recepcie umeleckého diela (pri čítaní a počúvaní literárnych textov, v rámci návštevy divadelného a filmového predstavenia atď.) a plánovanie recepčných aktivít za pomoci učiteľa.</p>

Tematické okruhy a žánre na výber

Obsahový štandard	Minimálny učebný výstup
<p>Tematické okruhy z 1. a 2. cyklu ostávajú v platnosti a obohacujú sa o nové témy: dôstojnosť, potreby a záujmy iných, hodnoty uznávané v rómskych komunitách, pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti, environmentálna etika, globálne environmentálne problémy a ich riešenia + princípy udržateľného rozvoja, rôznorodosť rómskych nárečí/dialektov, cestovanie Rómov v minulosti a súčasnosti, odievanie a móda.</p>	<p>Tematické okruhy z 1. a 2. cyklu ostávajú v platnosti a obohacujú sa o nové témy: dôstojnosť, potreby a záujmy iných, hodnoty uznávané v rómskych komunitách, pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti, kultúrne dedičstvo, celoživotné vzdelávanie, environmentálna etika, globálne environmentálne problémy a ich riešenia + princípy udržateľného rozvoja, rôznorodosť rómskych nárečí/dialektov, cestovanie Rómov v minulosti a v súčasnosti, odievanie a móda.</p>
Súčasný literárny prozaický text, texty z ľudovej slovesnosti.	Súčasný literárny prozaický text, texty z ľudovej slovesnosti.
Texty reprezentujúce rómsku literatúru na Slovensku, texty reprezentujúce rómsku kultúru a rómsku históriu.	Texty reprezentujúce rómsku literatúru na Slovensku, texty reprezentujúce rómsku kultúru a rómsku históriu.
Texty na počúvanie: krátke príbehy, rozprávky, legendy, divadelné hry, rozhovory, piesne.	Texty na počúvanie: krátke príbehy, rozprávky, legendy, divadelné hry, rozhovory, piesne.
Texty na čítanie: dialogické texty, informačné texty z histórie Rómov, ilustrované literárne texty, príbehy zo života Rómov, rozprávky, legendy, príslovia, básne, divadelné hry, zábavné texty, rómske hádanky, vtipy, kvízy, zábavné príbehy, jazykolamy.	Texty na čítanie: dialogické texty, informačné texty z histórie Rómov, ilustrované literárne texty, príbehy zo života Rómov, rozprávky, legendy, príslovia, básne, divadelné hry, zábavné texty, rómske hádanky, vtipy, kvízy, zábavné príbehy, jazykolamy.

¹ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

³ Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

⁵ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím – nepočujúcich.